

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Ruské filmy na mezinárodních filmových festivalech
ve 21. století**

Markéta Králová

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra germanistiky a slavistiky

Studijní program Filologie

Studijní obor Cizí jazyky pro komerční praxi

Kombinace angličtina – ruština

Bakalářská práce

Ruské filmy na mezinárodních filmových festivalech

ve 21. století

Markéta Králová

Vedoucí práce:

Mgr. Bohuslava Němcová Ph.D.

Katedra germanistiky a slavistiky

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Ruské filmy na mezinárodních filmových festivalech ve 21. století“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce, s použitím internetových a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

Plzeň, duben 2018

.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Mgr. Bohuslavě Němcové, Ph.D. za její odborné vedení, její vstřícnost a podmětné připomínky směřující k cílenému dosažení kvality této práce.

1 Obsah

1 Úvod	1
2 MFF Karlovy Vary	2
2.1 Historie filmového festivalu.....	2
2.2 Organizátoři Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary.....	6
2.2.1 Eva Zaoralová.....	6
2.2.2 Jiří Bartoška	7
2.3 FIAPF.....	7
2.4 Ročníky mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary.....	9
2.4.1 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 36. ročník.....	9
2.4.2 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 37. ročník.....	11
2.4.3 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 38. ročník.....	13
2.4.4 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 39. ročník.....	16
2.4.5 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 40., 41. ročník	18
2.4.6 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 42. ročník	19
2.4.7 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 43. ročník	21
2.4.8 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 44. ročník	23
2.4.9 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 45. ročník	25
2.4.10 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 46. ročník	26
2.4.11 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 47. ročník	27
2.4.12 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 48. ročník	28
2.4.13 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 49. ročník	29
2.4.14 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 50. ročník	30
2.4.15 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 51. ročník	30
2.4.16 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 52. ročník	32
3 MFF Cannes	34
3.1 Historie filmového festivalu	34
3.1.1 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2001.....	35
3.1.2 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2002.....	35
3.1.3 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2003.....	36
3.1.4 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2004.....	36
3.1.5 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2006.....	37
3.1.6 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2007.....	37

3.1.7	<i>Mezinárodní filmový festival Cannes, 2008</i>	38
3.1.8	<i>Mezinárodní filmový festival Cannes, 2009</i>	38
3.1.9	<i>Mezinárodní filmový festival Cannes, 2011</i>	39
3.1.10	<i>Mezinárodní filmový festival Cannes, 2014</i>	40
3.1.11	<i>Mezinárodní filmový festival Cannes, 2015</i>	40
3.1.12	<i>Mezinárodní filmový festival Cannes, 2016</i>	41
4	Závěr	42
5	Seznam použité literatury a zdrojů	44
5.1	Tištěná literatura	44
5.2	Elektronické zdroje	44
6	Resumé	49

1 Úvod

Historie filmových festivalů započala již na začátku 20. století, s cílem rozvinutí kulturního rozhledu diváka. Zachycení počátků jednotlivých festivalů je náročný úkol, avšak historie ovlivněna válkou je téměř totožná ve všech pořadatelských zemích filmových festivalů.

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat ruské filmy na mezinárodních festivalech zúčastněných v 21. století. Pozornost je věnována především Mezinárodnímu filmovému festivalu v Karlových Varech a filmovému festivalu v Cannes. Vzhledem k omezenému rozsahu bakalářské práce jsme se zaměřili pouze na tyto dva významné filmové festivaly, stranou jsme ponechali filmový festival Berlinale v Berlíně či filmový festival v italských Benátkách.

Hlavním důvodem pro podrobné zpracování tématu je snaha o zvýšení povědomí diváka o ruské kinematografii, která je v České republice téměř přehlížena.

V bakalářské práci je charakterizována historie festivalu v Karlových Varech a popsána Mezinárodní federace asociací filmových producentů FIAPF. Dále jsou v práci charakterizovány jednotlivé ročníky karlovarského festivalu, umístěné filmy s výčtem ocenění i z jiných, mezinárodních festivalů. Historie filmového festivalu v Cannes se stručným popisem uvedených ruských filmů je zmíněna ve druhé části bakalářské práce.

2 MFF Karlovy Vary¹

První část je věnována historii Filmového festivalu v Karlových Varech, popisu jednotlivých ročníků a výčtu filmů, uvedených a oceněných na tomto festivalu.

2.1 Historie filmového festivalu²

Snaha vytvořit tradici mezinárodního filmového festivalu vznikla již na konci druhé světové války. Dodnes neexistuje věrohodné svědectví o tom, kdo přišel s myšlenkou uspořádat přehlídky světového filmu. Historik a kronikář Karel Korča uvádí, že hlavní zásluhy patří především Antonínu Martinovi Brousilovi, který navázal kontakt s básníkem Vítězslavem Nezvalem působícím na ministerstvu informací jako sekční šéf. Filmový a divadelní kritik, předseda Sdružení filmových novinářů, Antonín Brousil, se stal nepopíratelně jednou z nejdůležitějších postav, spojených se založením Filmové fakulty (FAMU), kde zastával v letech 1938-1970 pozici rektora.

Nejvhodnějšími místy se pro pořádání významných událostí jevila západočeská města, která měla nejlépe rozvinutou dopravní infrastrukturu, ale i největší počet vhodných hotelů, navštěvovaných zahraničními hosty. Úspěšný start MFF ovšem pozastavil rok 1948, kdy komunistický převrat v Československu přinesl nejen nové politické poměry, ale také úplný zvrát filozofie festivalu. Téměř dalších 40 let se festival s pár výjimkami vyvíjel pod taktovkou Sovětského Svazu, který určoval nikoli jen program, ale také udílení cen. Komunistické Československo nabízelo divákům pouze povolené a Sovětským svazem prověřené filmy. Filmy s budovatelskou tematikou byly propagovány socialistickými státy s cílem boje proti kapitalistickým státům.

První filmový festival se uskutečnil ve dnech 1. - 15. srpna 1946 ve dvou městech - Mariánských Lázních a Karlových Varech, ve kterých bylo možné zhlédnout pouze

¹ ZAORALOVÁ, Eva. Příběh festivalu. Praha: Film Servis Festival Karlovy Vary, 2015. ISBN 978-80-260-8052-7.

² Extrastory.cz: Mariánky válčily s Karlovými Vary o filmový festival! Vložil se do toho slavný generál Patton [online]. 2017, 4.07. [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://extrastory.cz/marianky-valcili-s-karlovyymi-vary-o-filmovy-festival-vlozil-se-do-toho-slavny-general-patton.html>

několik filmových snímků. Přehlídka byla doprovázena přednáškami a debatami, v nichž odborníci vysvětlovali smysl znárodnění, funkci a nové směřování československé kinematografie. Na prvním ročníku bylo uvedeno 13 dlouhých a 18 krátkých filmů od tvůrců z celkem 7 států.

Druhý československý festival byl stejně jako první nesoutěžní a konal se z finančních důvodů jen v Mariánských Lázních v srpnu 1947, promítány byly filmy tvůrců z 9 států. Národní kinematografie vymezovala v prvních dvou ročnících význam „označení s mezinárodní účastí“, který symbolizoval aktuální dovozní i vývozní politiku československého kinematografického monopolu. Snaha definovat, v čem spočívá národní charakter československého filmu, se stala hlavní myšlenkou prvních dvou ročníků přehlídky.

Třetí ročník byl již soutěžní a představil filmy tvůrců z 16 států - největší zastoupení měly filmy ze Sovětského svazu. Festival tentokrát již nesl označení „mezinárodní“ nikoliv pouze s „mezinárodní účastí“, konal se pouze v Mariánských Lázních. V rámci přehlídky byla udělena historicky poprvé cena Křišťálový Glóbus, který získal film Osvětim od režisérky Wandy Jakubowské. Křišťálový Glóbus nebyl jediným nováčkem mezi oceněními, na festivalu se také nově udílela Mezinárodní cena práce a Mezinárodní cena míru.

V roce 1950 se festival přesunul trvale do Karlových Varů, krajského města s vhodnějšími podmínkami pro konání této náročné akce. Tento ročník se nesl v duchu hesla „Za mír, za nového člověka, za dokonalejší lidstvo“. Nadcházející tři ročníky se proměnily spíše v politickou manifestaci.

V letech 1953 a 1955 se festival ze zcela neznámých důvodů nekonal, i přes to, že v roce 1954 stoupl počet účastnických zemí na 28.

V roce 1956 byl festival oficiálně zařazen organizací FIAPF do kategorie A, ve kterých se zařadil mezi další významné festivaly - Cannes, Benátky či Berlín. Aby karlovarský festival získal toto označení, musel omezit počet udělovaných cen a zrušit Cenu obránců míru a boje za sociální pokrok. Na žádost FIAPF bylo škrtnuto z festivalového hesla slovo „mír“, aby nebyl vyvolán dojem, že např. Festival v Cannes či Berlíně jsou proti míru. Tento rok došlo k četným změnám - díky konání MFF v Moskvě bylo rozhodnuto pořádat soutěže střídavě, což platilo až do konce 80. let

20. století. Obavy, že kvůli střídavému pořádání klesne počet účastnických zemí, se naplnily. Dvanáctý ročník konaný v roce 1960 navštívilo 47 států, o 8 let později, v roce 1968 klesl počet na pouhých 16 států.

Díky uvolnění komunistického režimu v celém Sovětském Svazu začala od roku 1956 léta prosperity MFF, trvající do roku 1968. Uvolnění režimu obstaralo festivalu prestiž, díky které se do Karlových Varů začali sjíždět významní a populární tvůrci, aby představili své nové snímky. Na festivalech se objevily zahraniční filmy především od francouzských a italských tvůrců. Do programu bylo také nově zařazeno promítání filmů z třetího světa. Velkým lákadlem pro návštěvníky festivalů byla ta skutečnost, že na festival se sjížděly zahraniční hvězdy, o kterých byla zmínka ve Festivalovém deníku, který vycházel jako příloha časopisu Československý film. Deník, vydávaný nakladatelstvím Filmexport, připravovali zkušení novináři, ovládající cizí jazyky, což v této době nebylo zcela běžné. Deníky tedy vycházely minimálně ve třech jazycích - angličtině, francouzštině, ruštině, v některých ročnících ale i ve španělštině. Po skončení festivalu vydával Československý filmový ústav Československé sborníky, které shrnovaly celý průběh festivalu, včetně projevů a vystoupení zúčastněných činitelů, skečí programů, porotách, i o filmech a jejich cenách. Populární byly též festivalové Momenty, které byly natáčeny desetičlenným týmem z Prahy, který přijížděl do Karlových varů. Spolu s nimi přijížděl i zábavný moderátor a herec Miroslav Horníček, který komentoval celé festivalové dění.

Rok 1968 byl pro festival zlomový a znamenal obrat k horšímu kvůli politickým změnám - nastala doba normalizace. Podmínky i celá podoba festivalu připomínaly návrat do 50. let 20. století. Program festivalu se podřizoval politickému vedení země, do čela promítaných snímků se dostaly především filmy s budovatelskou tematikou a propagandou podporující socialistický režim. V souvislosti s nastavením tohoto režimu klesla na minimum nejen prestiž MFF, ale i návštěvnost a kvalita promítaných snímků. Nadále se však měla zvyšovat umělecká úroveň programu, proto byla zrušena mezinárodní porota, a přehlídku hodnotily tři na sobě nezávislé poroty, které měly stejná hlasovací práva.

Všech politických a ideologických směrů byl festival zproštěn po revoluci v roce 1989 a mohl opět začít působit na poli mezinárodně uznávaných festivalů. Osvobození od režimu se zdálo být jako dobrá příležitost pro opětovný růst MFF, bohužel

konkurence ostatních filmových festivalů byla kolosální, což znamenalo pro karlovarský festival velký problém.

Promítání československých filmů, především těch, které byly zakázány v komunistickém režimu, výrazně prospělo festivalu v roce 1990. Tím však zájem diváků o MFF skončil, návštěvnost se snížila na minimum a festival se ocitl ve velkých finančních problémech.

Zásadní obrat nastal v roce 1993. Karlovy Vary společně s Ministerstvem kultury a Grandhotelem Pupp vytvořily nadaci, která se začala starat o festival a vedla ho správnou cestou. Nadace byla vytvořena též s cílem vytvářet ročníky MFF tak, aby zaujal diváky i filmové tvůrce.

Ztracenou slávu získala přehlídka filmů v Karlových Varech v roce 1994, kdy se festivalu ujali Eva Zaoralová a Jiří Bartoška. Festival se od této doby pořádá opět každoročně a pravidelně se na něm objevují slavní filmoví tvůrce z celého světa. Pod vedením této impozantní dvojice získal festival opět svoji prestiž. Rok od roku se stále zvyšuje počet promítaných filmů, fanoušků, ale i známých osobností. Mezi hosty se objevili Salma Hayek, Michael Douglas, Whoopi Goldberg nebo Robert De Niro.

Dnes se MFF v Karlových Varech řadí mezi nejlepší festivaly na světě. Z festivalového týdne v Karlových Varech se stala významná společenská událost.

2.2 Organizátoři Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary

2.2.1 Eva Zaoralová³

Absolventka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, zaměřující se zejména na francouzský a italský film, překladatelka a především významná česká filmová publicistka. V roce 1994 společně s hercem Jiřím Bartoškou převzala vedení Karlovarského filmového festivalu, kde do roku 2010 zastávala funkci umělecké ředitelky, nyní první dáma filmu působí jako umělecká poradkyně. Funkci uměleckého ředitele převzal v průběhu roku 2011 Karel Och.

Dne 28. října 2010 E. Zaoralová obdržela od tehdejšího českého prezidenta Václava Klause Medaili Za zásluhy v oblasti kultury. O dva roky později převzala polský Rytířský kříž Řádu za zásluhy Polské republiky, a to zejména za dlouholetou propagaci polského filmu na karlovarských festivalech, kde díky jejím zásluhám má polský film pevné místo od roku 1994. Hlavní zásluhou Zaoralové bylo uvedení polského filmu *Můj Nikifor* (Krzysztof Krauze, 2004), který získal hlavní cenu Křišťálový glóbus, dále si ocenění odnesl tvůrce zmiňovaného filmu Krzysztof Krauze, a také herečka titulní role Krystyna Feldmanová. Tentýž rok povýšila na důstojnici francouzského Řádu umění a literatury, které předcházela řád rytíře za umění a literaturu, který obdržela v roce 2002. Vyznamenání obdržela především za navázání nadstandardních vztahů s francouzskými filmaři a zviditelnění francouzské tvorby v českém kulturním prostředí. K propagaci francouzské kinematografie přispěla též mnoha překlady filmů, publikací článků, studií či filmových kritik. V tomto roce obdržela zvláštní uznání za mimořádný přínos české filmové kritice v rámci Cen české filmové kritiky, kterou uděluje Česká filmová komora. Jedná se o alternativu k více známému ocenění Český lev.

³ Kdo je kdo: 91/92 : Česká republika : federální orgány ČSFR. Praha: Nakl. Kdo je kdo, 1991. ISBN 8090110304.

2.2.2 Jiří Bartoška⁴

Absolvent brněnské JAMU, herec a zároveň jedna z nejvýznamnějších osobností na české filmové scéně. Hereckou kariéru odstartoval ihned po skončení studií. Působil krátce v brněnském divadle Na provázku, odkud přešel do ústeckého Činoherního studia, ve kterém působil do roku 1978, než se odstěhoval do Prahy. V Praze se stal členem v Divadle Na zábradlí. O třináct let později, roku 1991, Bartoška a jeho kolegové opustili Zábradlí, a vytvořili svou vlastní scénu, Divadlo Bez zábradlí. Divadlo se dodnes řadí mezi jedno z nejlepších v Praze a to díky hereckým výkonům Bohumila Klepla, Zuzany Bydžovské či Jiřího Menzela a dalším významným osobnostem z českého kulturního prostředí. Bartoška se kromě herectví věnuje i dabingu, často propůjčuje svůj hlas jako voiceover při komentování cestopisných či dokumentárních filmů. Prezident MFF v Karlových Varech je zároveň vlastníkem pořádající společnosti Film servis festival.

Roku 1999 převzal Bartoška Českého lva za Nejlepší mužský herecký výkon ve vedlejší roli ve filmu *Všichni moji blízcí* (Matej Mináč, 1999). Dalšího významného ocenění dosáhl o 17 let později, kdy získal znovu Českého lva, nyní však za Mimořádný přínos české kinematografii. V této soutěži byl herec nominován ještě dvakrát, a to za film *Teorie tygra* (Radek Bajgar, 2016) za Nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli, dále za film *Je třeba zabít Sekala* (Vladimír Michálek, 1998) za Nejlepší mužský výkon ve vedlejší roli.

2.3 FIAPF⁵

Zkratkou FIAPF je označována Mezinárodní federace asociací filmových producentů (International Federation of Film Producers Association), která působí již od roku 1993 v Paříži. Toto sdružení je sestaveno z 38 organizací, z 31 zemí, z 5 různých kontinentů. Organizace se řadí mezi světovou špičku v oboru audiovizuální produkce.

⁴ ADAM, Jan. *Osobnosti - Česko: Ottův slovník*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7360-796-8.

⁵ FIAPF: Fédération Internationale des Associations de Producteurs de Films [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://www.fiapf.org/intfilmfestivals.asp>

V čele sdružení stojí prezident, který je volen členy valné hromady. Valná hromada zasedá dvakrát ročně, v květnu a únoru a volí prezidenta a výkonný výbor FIAPF. Výkonný výbor se skládá z poslanců volených z vlastních řad. Výboru předsedá prezident, dále první viceprezident a 5 dalších viceprezidentů. Výkonný výbor se schází tak často, jak to požaduje prezident. Všechny země mají při hlasování stejné podmínky, nezáleží na velikosti země či velikosti příspěvků do rozpočtu. Jejím úkolem je též představovat ekonomické, právní a regulační zájmy ve filmovém a televizním průmyslu.

FIAPF napomáhá upřesnit podmínky a politiku filmu v klíčových oblastech, jako jsou autorská práva, prosazování právních předpisů v oblasti práv duševního vlastnictví, opatření proti pirátství. Dále však také rozhoduje o regulaci médií, mechanismech financování filmu soukromého a veřejného sektoru.

FIAPF je také regulátorem Mezinárodních filmových festivalů, včetně těch světově vyhlášených, a rozděluje je do tří skupin - Nespecializovaný festival se soutěží celovečerních hraných filmů (známý též jako Festival kategorie A), Nesoutěžní festival celovečerních hraných filmů, Festival dokumentárních a krátkých hraných filmů.

Pouze třináct festivalů se může pyšnit označením Festival kategorie A. V této skupině můžeme najít i karlovarský filmový festival, ale také tzv. „Velkou trojici“ která představuje tři nejprestižnější festivaly na světě - Cannes Film Festival, Berlin International Film Festival, Venice Film festival.

Prezidentem sdružení je pro období 2017/2019 Luis Alberto Scaella. Prvním viceprezidentem Sri C. Kalyan. Dalšími viceprezidenty jsou Alex Eyengho za Afriku, Stanford McCoy a Jean Prewitt za Ameriku, Mohammad Mehdi Asgarpoor a Sanping Han za Asii, Börje Hansson za Evropu. Pokladníkem se stal pro toto období Michael von Wolkenstein, čestným předsedou Aurelio de Laurentiis.

2.4 Ročníky mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary

Následující část bakalářské práce je zaměřena na Filmový Festival v Karlových Varech a filmy, které na něm byly uvedeny v letech 2001 – 2017.

2.4.1 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 36. ročník⁶

Slavnostní 36. ročník festivalu s označením nespécializovaný festival se soutěží celovečerních hraných filmů a soutěží dokumentárních filmů proběhl v Karlových Varech od 5. do 14. července roku 2001. Pořadatelem soutěže se pro tento rok stal Film Servis Karlovy Vary, a.s. Post prezidenta zastal Jiří Bartoška, společně s uměleckou ředitelkou Evou Zaoralovou a výkonnou producentkou Markétou Černou.

Během desetidenního trvání festivalu bylo promítáno 282 filmů. Mezinárodní premiéru zde mělo 48 snímků, světovou premiéru pouze 13. Takřka většinu filmů představily osobně delegace tvůrců a herců. Významnými hosty se pro tento ročník stali Scarlett Johanson a Sir Ben Kingsley - držitel Oscara a dvou Zlatých glóbulů převzal v Karlových Varech Cenu za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii.

Ve 36. ročníku se mezi promítané filmy zařadilo 15 snímků z Ruska. Pouze dva z nich se dokázaly umístit.

Představené ruské filmy:

101. Kilometr (Leonid Marjagin, 2001), Býk (Alexander Sokurov, 2000), Et cetera (Andrej Osipov, 2001), Je nám do zpěvu (Marina Razbežkinová, 2001), Jedy aneb Světová historie travičství (Karen Šachnazarov, 2001), Ljubov a jiné noční můry (Andrej Někrasov, 2001), Moskva (Alexandr Zeldovič, 2000), Místo na zemi (Artur Aristakisian, 2001) Osada (Sergej Loznica, 2001), Peněženka (Valentina Elina, 2000), Přijď se na mě podívat (Oleg Jankovský, Michajl Angranovič, 2001), Svéráz národního lovu v zimním období (Alexander Rogožkin, 2001), Sůl (Světlana Muzičenkova, 2001), Vánoční mystérium (Andrej Kravčuk, 2000), Čičenský gambit (Sergej Bosenko, 2001).

⁶ KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2001 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2001/zaverecna-tiskova-zprava-36-rocnik.pdf>

Prvním úspěchem Ruské federace bylo Zvláštní uznání v kategorii Soutěž dokumentárních filmů, které získal kameraman Pavel Kostomarov za film *Osada*. Režisér filmu Sergej Loznica převzal za tento film ocenění Silver Dove (Stříbrná holubice) na Leipzig DOK festivalu v roce 2001.

*Osada, Rusko, 2001*⁷

Příběh filmu začíná pohledem na vesnickou osadu, ve které se mívají malátní obyvatelé, pokoušející se o nejrozmanitější činnosti. Jelikož vše probíhá v nestandardním, pomalém tempu, není těžké si všimnout, že osadníci jsou pacienti speciálního zařízení pro duševně choré. Práce vykonávaná obyvateli zařízení je doprovázena hlasy a přírodními šumy. Panuje zde mír a pohoda. Prázdné nepřítomné pohledy protagonistů se promítají v závěru filmu za doprovodu písně Ave Maria.

Druhým úspěchem se mohl pyšnit snímek *Místo na zemi*, režírovaný Arturem Aristakisjanem, který získal nestatutární cenu Philip Morris Freedom Award. Cena je udělována začínajícím filmovým režisérům ze střední a východní Evropy a ze zemí bývalého Sovětského svazu. Spolu s cenou je vítězi předán finanční obnos v hodnotě 5000 amerických dolarů. Artur Aristakisjan byl za tento snímek nominován na Velkou cenu poroty za nejlepší hraný film na festivalech Sundance Film Festival 2002 a Buenos Aires International Festival of Independent Cinema 2002. V roce 2004 obdržel režisér Zvláštní cenu poroty za nejlepší celovečerní film na Yerevan International Film Festival.

*Místo na zemi, Rusko, 2001*⁸

Film z prostředí „Bulgakovova domu“ruiny, obývané komunitou hippies, v centru ruské metropole ukazuje autentické záběry pořízené samotným režisérem A. Aristakisjanem natočené v letech 1995-1996. Dokument zobrazuje život moskevských odpůrců „systému“ a psanců, kteří se snaží ukázat filozofické zdůvodnění svých postojů. Komunitu tvořenou ženami, muži, dětmi, zvířaty, žebráky ale i mrzáky narušují policejní razie a různí násilníci. Víra v dosažení svobody za pomoci tělesné lásky se stává pro některé z obyvatel, včetně jejich ideologa k neunesení. Příběh je vyprávěn

⁷ KVIFF.com: *Osada* [online]. Karlovy Vary, 2001 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4317793-osada/>

⁸ KVIFF.com: *Místo na zemi* [online]. Karlovy Vary, 2001 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4317949-misto-na-zemi/>

žebračkou Marií, která za vidinou lepšího života squatem také prošla. V závěru dokumentu se Marie toulá Moskvou sama ve zcela zuboženém stavu.

2.4.2 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 37. ročník⁹

37. ročník festivalu s označením nesespecializovaný festival se soutěží celovečerních hraných filmů a soutěží dokumentárních filmů proběhl v Karlových Varech od 4. do 13. července roku 2002. Pořadatelem soutěže se tento rok stal Film Servis Karlovy Vary, a.s. Pozici prezidenta zastal Jiří Bartoška, společně s uměleckou ředitelkou Evou Zaoralovou, výkonnou producentkou Markétou Černou a vedoucí produkce Renatou Šrolovou.

V průběhu festivalu měli diváci možnost zhlédnout 292 filmů, z nichž 17 snímků mělo světovou, 40 mezinárodní a 2 evropskou premiéru. V mezinárodní soutěži celovečerních hraných filmů bylo představeno 18 snímků, z nichž všechny měly na festivalu světovou nebo mezinárodní premiéru. Speciálním hostem festivalu byla americká herečka Keira Knightley, která přijela představit snímek *Blafuj jako Beckham* (Gurinder Chadha, 2002).

Ruská kinematografie tentokrát uvedla 16 snímků, z nichž dva slavily velký úspěch.

Zúčastněné ruské filmy

Aljoša Dostojevský - potomek génia (Alexandr Kyseljev, 2001), *Dezertér* (Sergej Bosenko, 2002), *Duben* (Konstantin Murzenko, 2001), *Dva řidiči* (Alexandr Kott, 2001), *Hon na anděla aneb Čtyři lásky básníka a proroka* (Andrej Osipov, 2002), *Hvězda* (Nikolaj Lebeděv, 2002), *Klondajka* (Vladimír Popov, 2002), *Kukačka* (Alexandr Rogožkin, 2002), *Kurva* (Igor Vološin, 2001), *Memorabilita - sbírka pamětihodností* (Jekatěrina Charlamova, 2001), *Proměna* (Valerij Fokin, 2002), *Pád nahoru* (Sergej Ginsburg, 2002), *Připoutaný* (Valerij Rybarev, 2002), *Sestry* (Sergej Bodrov ml., 2001), *Vůz přijel* (Sergej Potěmkin, 2001), *Čechovské motivy* (Kira Muratova, 2002).

⁹ KVIFF.com: Historie [online]. Karlovy Vary, 2002 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2002/zaverecna-tiskova-zprava-37-rocnik.pdf>

Prvním oceněným snímkem se stal *Hon na Anděla aneb čtyři lásky básníka a proroka*. Režisér Andrej Posipov převzal na karlovarském festivalu Zvláštní uznání v kategorii Soutěž dokumentárních filmů. Posipov za tento dokumentární film získal mnoho světových ocenění, mezi které patří Golden Eagle Awards Russia, 2003 za nejlepší populárně-naučný film, Montréal International Festival of Films on Art 2003 ocenění Best portrait, Nika Awards 2002 za nejlepší dokumentární film. Na Yamagata International Documentary Film Festival 2003 byl nominován na cenu Frances a Roberta Flatheriových.

*Hon na anděla aneb čtyři lásky básníka a proroka*¹⁰

Film popisuje osud Andreje Bělého, jehož přesvědčení spočívá v tom, že největším tvůrčím dílem je způsob žití života, i proto autoři vyzdvihují Bělého milostné příhody a manželství. Snímek líčí Bělého cesty po Evropě, návrat do rodné vlasti, ale i berlínskou emigraci. Hlavní hrdina je okouzlen mystikou, hledáním smyslu života a antropozofií - to vše se odráží v jeho kresbách a verších. Symbolické pocíťování života a emocionalita postav diváka dokáže přesvědčit, že i němé filmy různých kulturních směrů mohou vyzařovat obdobné napětí z hlediska estetického a etického citového pole.

Druhým vítězným snímkem se stal režijní debut Sergeje Bodorova ml. *Sestry*, jež je dívčí variantou kultovního snímku z roku 1997 *Bratr* režiséra Alexeje Balabanova, otce S. Bodorova, ve kterém mladý režisér ztvárnil Danilu Bagrova, která mu vynesla obrovskou popularitu. Bodorov za film *Sestry* získal cenu Philip Morris Freedom Award, zařazenou do kategorie nestatutárních cen. Udělením ceny chtěla porota „ocenit režiserovu invenci a vypravěčské umění při zobrazení subkultur ruské společnosti a jeho schopnost zachytit psychologické nuance ve filmovém žánru, který daleko přesahuje hranice thrilleru.“ Spolu s cenou oceněný přebíral i finanční ohodnocení ve výši 5000 amerických dolarů.

¹⁰ KVIFF.com: Hon na anděla aneb Čtyři lásky básníka a proroka [online]. Karlovy Vary, 2002 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4418038-hon-na-andela-aneb-ctyri-lasky-basnika-a-proroka>

Sestry, Rusko 2001¹¹

Hlavní hrdinkou thrilleru je třináctiletá Světa, připravující se na kariéru snajperky. Její vysněný cíl stát se odstřelovačem přeruší nečekané svěření nevlastní osmileté sestry do péče. Světou nemilovaná sestra Dina je díky kriminální minulosti jejího otce Alika v ohrožení života. Stoupající ohrožení Diny kumpány z otcovy minulosti donutí Světu jednat na vlastní pěst - odveze sestru do chatové osady, kde důmyslně vymýšlí plán přežití. Postupem času k sobě nachází sestry společnou cestu a svorně odolávají nástrahám, ve kterých jde v mnoha případech o život. V závěru filmu se finančně zajištěný Alik pokouší vyřešit situaci a odváží svojí ženu a Dinu do ciziny. Světa tuto lákavou nabídku snadného života na Západě odmítne a odjíždí zpět k babičce a vrací se ke svému největšímu snu - snajperství.

2.4.3 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 38. ročník¹²

38. ročník filmový festivalu v Karlových Varech se uskutečnil ve dnech 4. - 12. července 2003. Přehlídku s označením nespécializovaný festival se soutěží celovečerních hraných filmů a soutěží dokumentárních filmů vedla jako obvykle dvojice složená z Prezidenta Jiřího Bartošky a umělecké poradkyně Evy Zaoralové. Hlavním promotérem soutěže se stal Film Servis Karlovy Vary.

V pořadí čtvrtý festival konaný v 21. století navštívilo více než 10 480 filmových příznivců, kteří v průběhu devíti festivalových dní měli možnost zhlédnout 304 filmů, z nichž 18 snímků mělo světovou, 21 mezinárodní a 2 evropskou premiéru. Celkem 1250 zahraničních i českých hostů, tvůrců, producentů a herců přijeli představit své filmy. Významným hostem se stal Morgan Freeman, který převzal Cenu za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii. Křišťálový glóbus za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii získalo také duo Stephen Frears a Jiří Menzel za celoživotní dílo.

Ruská federace, zastoupená v 38. ročníku devíti filmy, triumfovala hned třikrát, a to s filmy *Babka*, *Portrét* a *Koktebel*.

¹¹ KVIFF.com: Sestry [online]. Karlovy Vary, 2001 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4418245-sestry>

¹² KVIFF.com: Historie [online]. Karlovy Vary, 2003 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2003/zaverecna-tiskova-zprava-38-rocnik.pdf>

Zúčastněné ruské filmy

Babka (Lidia Bobrová, 2003), *Kavkazská ruleta* (Fjodor Popov, 2002), *Koktebel* (Boris Chlebnikov, 2003), *Lov zajíců* (Igor Vološin, 2003), *Papírový drak* (Alexej Muradov, 2002), *Portrét* (Sergej Loznica, 2002), *Pásmo odcizení* (Světlana Muzičenko Zonovová, 2002), *S láskou, Lilja* (Larisa Sadilová, 2002), *Trio* (Alexandr Proškin, 2002).

Snímek *Babka* režisérky Lidie Bobrové získal v Karlových Varech Cenu Dona Quijota (federace filmových klubů FICC), a to především za čisté dílo, které vzniklo s pomocí jednoduchých a přesvědčivých uměleckých prostředků. Porota též při udílení ocenila prvotřídní herecké výkony, které napomohly ztvárnit humanistickou vizi snímku. Spiritualitu, naději a solidaritu mezi generacemi kladně ohodnotila Ekumenická porota. I přes to, že film na českém festivalu neproměnil nominaci na Křišťálový glóbus, ve světě získal nemalý počet ocenění. Dánský Copenhagen International Film Festival 2004 udělil cenu Golden Swan (Zlatá Labuť) Lidii Bobrové za nejlepší scénář, zvláštní cenu poroty pak za nejlepší herecké výkony Nině Schubině a Anně Ovsyannikové, která stejné ocenění získala i na Sochi Open Russian Film Festival 2003. V Rusku, tentokrát na Saint-Petersburg International Festival of Festivals 2003, se snímek dopracoval na cenu Gold Gryphon za nejlepší film, režii Lidii Bobrové, produkci Rachida Buchareba a produkční společnosti 3B. Italský Lecce Festival of European Cinema 2004 přinesl snímku Golden Olive Tree Award.

*Babka, Rusko 2003*¹³

Tragikomický příběh vypráví o stařence Tusje, žijící na venkově společně se svojí dcerou, dvěma vnuky a zetěm Ivanem. Po ochrnutí dcery Ivan donutí stařenku odkázat svůj dům vnukům a je donucena odejít. V zoufalství opouští dům a je odvezena ke svojí sestře Anně, která jí poskytuje azyl. Sestry spolu i se svými sousedy žijí v souladu i přes to, že Annin syn Víťa má věčné problémy s alkoholem. Naopak dcera Líza je úspěšná novinářka v Moskvě. Téměř idylické soužití sester přeruší Annin zlomený krček, kvůli kterému musí do nemocnice. Tusja opět hledá nový domov, tentokrát s pomocí energické Lízi, která se stařenky odmítá ujmout, stejně jako bývalý zeť Ivan, žijící s novou ženou v honosné vile. Vnuk Tolik, navzdory tomu, že v Čečensku ztratil svého

¹³ ČSFD.cz: *Babka* [online]. Karlovy Vary, 2003 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/160543-babka/prehled/>

bratra i střechu nad hlavou, poskytne Tusje dočasný domov. Stařenka se však rozhodne jít za "hlasem anděla" a odchází z domu. Tusja se ještě před opuštěním domu rozloučí s němou pravnučkou Oljou, která po odchodu prababičky zázračně vykřikne „Babička odešla“.

Zvláštní uznání v kategorii Cena za nejlepší dokumentární film do 30 minut získal za režisérský počín Sergeje Loznici *Portrét*, za poetický a živý pohled na mizející svět. Leipzig DOK Festival 2002 přinesl Loznicovi ocenění Silver Dove (Stříbrná Holubice) za nejlepší krátký film. Oberhausen International Short Film Festival 2003 ocenil snímek Velkou cenou.

*Portrét, Rusko 2002*¹⁴

Krátké nahrávky mužů a žen s ustrnulým pohledem, doprovázející šumy sibiřské tundry, štěkajícími psy a zvukem tekoucí vody. V pozadí můžeme sledovat měnící se roční období, které začíná i končí v zimě.

Trojici úspěšných snímků v 38. ročníku karlovarského festivalu uzavírá film *Koktebel*, režisérů Borise Chlebnikova a Alexeje Popogrebského. Příběh hrdinů, ocitajících se ve složitých sociálních podmínkách ocenila karlovarská porota předáním Ceny Poroty Philip Morris Film Award dvojici režiséru. Zmíněné duo triumfovalo režisérskými úspěchy i ve světě, kdy na Moscow International Film Festival 2003 získali Speciální cenu poroty, o rok později na francouzském Cinemanila International Film Festival 2004 Velkou cenu poroty, kde nebyl opomenut ani představitel hlavního hrdinky Gleb Puspekalis, který převzal ocenění pro nejlepšího herce. Golden Eagle Awards, Russia 2004 nominoval *Portrét* v kategorii Nejlepší celovečerní film na cenu Golden Eagle (Zlatý Orel) a Cenu St. George za režisérský výkon a produkci Romana Boriseviče, ani jedna z nominací nebyla proměněna. Téhož roku byl snímek nominován na Nika awards 2004 za nejlepší kameru pro Šandora Berkešiho a nejlepší film pro již zmíněné režiséry, bohužel ani zde se nepodařilo nominace proměnit.

¹⁴ KVIFF.com: *Portrét* [online]. Karlovy Vary, 2002 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/03451-portret/>

Koktebel, Rusko 2003¹⁵

Hlavní postavy tvoří ve filmu otec se synem, kteří se po smrti matky, a zároveň i ženy vydávají na dlouhou cestu napříč Ruskem na Krym do Koktebelu za otcovou sestrou Marinou. Smrt manželky byla zdrcující pro moskevského letadlového konstruktéra - jejího manžela, kompenzujícího si velkou ztrátu alkoholem. Bez peněz a s batohy na zádech směřuje dvojice k vysněnému cíli. Cestou si hledají příležitostné přivýdělky, přičemž narazí na starého podivína, který je požádá o opravu střechy. Po několika skleničkách vodky stařík obviní otce z krádeže peněz a v pomnutí smyslů je vyhazuje z domu. Dlouhou cestu na jih jim ve vedlejší vesnici přeruší doktorka Xenija. Muž se s ní sblíží, malý chlapec však odjíždí s šoférem nákladního vozu až na Krym. Svoji tetu se mládenec vydává hledat do Koktebelu, tetu bohužel nenachází, odstěhovala se. Film končí záběrem na mladíka s otcem, sedící na molu u moře.

2.4.4 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 39. ročník¹⁶

Devětatřicátý ročník festivalu proběhl v Karlových Varech od 2. července do 10. července roku 2004 s označením nespécializovaný festival se soutěží celovečerních hraných filmů a soutěží dokumentárních filmů. Hlavním organizátorem se stal Film Servis Festival Karlovy Vary, prezidentem Jiří Bartoška a uměleckou ředitelkou Eva Zaoralová.

Během trvání festivalu mělo publikum možnost zhlédnout 235 filmů, z kterých 15 snímků mělo světovou, 28 mezinárodní a 5 evropskou premiéru. Speciálními hosty se stal Harvey Keitel, herec mnoha tváří, který si právě za schopnost ztvárnit realistické výkony vysloužil ocenění Za mimořádný přínos světové kinematografii. Mezi významné osobnosti můžeme zařadit i amerického herce a idola mladých fanoušků Elijaha Wooda.

Ruská kinematografie představila pouze devět snímků, umístily se pouze dva - *Svatba v tichu* a *Můj nevlastní bratr Frankenstein*.

¹⁵ KVIFF.com: Koktebel [online]. Karlovy Vary, 2003 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/03437-koktebel/>

¹⁶ KVIFF.com: Historie [online]. Karlovy Vary, 2004 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2004/zaverecna-tiskova-zprava-39-rocnik.pdf>

Zúčastněné ruské filmy

Barva granátového jablka (Sergej Paradžanov, 1968), *Můj nevlastní bratr Frankenstein* (Valerij Todorovský, 2004), *Poslední vlak* (Alexandr German ml., 2003), *Rychlík do hlavního města* (Artem Antonov, 2003), *Shantytown Blues* (Světлана Stasenko, 2004), *Svatba v tichu* (Pavel Medvědév, 2003), *Táta* (Vladimir Maškov, 2004), *Utrpení podle Mariny* (Andrej Osipov, 2004), *Čas sklizně* (Marina Razbežkina, 2004).

První zmíněný film, *Svatba v tichu*, byl oceněn pouze na karlovarském festivalu. Cenu v kategorii Nejlepší dokumentární film si odnesl režisér Pavel Medvědév.

*Svatba v tichu, Rusko 2003*¹⁷

Snímek ze života neslyšících lidí, kteří i přes svoje postižení žijí plnohodnotný život, zahrnující rodinné sešlosti, tanec, konečně i kázání v kostele, a to vše za pomoci znakové řeči. Stejně tak svatba, probíhající jen za přítomnosti handicapovaných, má stejný rytmus jako každá jiná. V dokumentu vidíme záběry ze slévárny, které zachycují výrobu výročního zvonu k třistaletému výročí města Petrohrad, ke kterému v závěru filmu shlíží novomanžel se svými kolegy, a obdivují jeho krásu. Snímek obsahuje jen malé množství zvukových stop, které pomohou divákovi lépe pochopit smysl filmu.

Druhý zmíněný snímek *Můj nevlastní bratr Frankenstein* se může pyšnit pěti výhrami a šestnácti nominacemi na mezinárodních festivalech. Golden Eagle Awards, Russia 2005 věnoval cenu Golden Eagle za nejlepší režii Valeriji Todorovskému, stejně tak herečce Eleně Jakovlevě za nejlepší ženský výkon ve vedlejší roli. Na cenu Zlatého orla byli dále nominováni producent Leonid Jarmolnik v kategorii Nejlepší celovečerní film, scénárista Gennadij Ostrovskij v kategorii Nejlepší scénář, za nejlepší doprovodnou hudbu Alexej Ajgi. Karlovarská přehlídka ocenila Todorovského Cenou mezinárodní filmové kritiky FIPRESCI, dále byl nominovaný na Křišťálový Glóbus. Cenu Nika pro nejlepší mužský výkon ve vedlejší roli získal Sergej Gamaš na ruském Nika Awards v roce 2005. Russian Guild of Film Critics 2004 přinesla filmu šest nominací na Cenu Golden Aries (Zlatý beran) v kategoriích: nejlepší herec, nejlepší

¹⁷ KVIFF.com: *Svatba v tichu* [online]. Karlovy Vary, 2003 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/041114-svatba-v-tichu/>

mužský výkon ve vedlejší roli, nejlepší režie, nejlepší celovečerní film a nejlepší kamera. Ani jedna z nominací nebyla proměněna ve výhru.

*Můj nevládní bratr Frankenstein, Rusko 2004*¹⁸

Fyzik Krymov žije poklidný život se svojí manželkou a dvěma dětmi, synem a dcerou. Rodinnou idylku však naruší dopis, ve kterém je zmíněn příjezd Krymova údajného nevládního syna Pavla Zacharova. Za krátkou dobu se objeví mladík, válečný veterán s jedním okem. I přesto, že fyzik vylučuje, že by mohl být Pavlovým otcem, snaží se mu pomoci, a vyjednává mu operaci zraněného oka. Při hledání pomoci u policie a zjišťování informací o Pavlovi narazí Krymov na plukovníka Timura, který Pavla přivítá s otevřenou náručí a popíše jej jako válečného hrdinu. Krymovi se proto slítují a tolerují Pavlovi výstřednosti, mezi které patří nejen opíjení, ale i násilné chování a nechtějí ho umístit do vojenské léčebny. Když Zacharov začne páchat násilí i na „sourozencích“, Krymov odváží Pavla mimo Moskvu. Aby mohl za svojí skutečnou rodinou, věnuje mu velký obnos peněz. Pavel peníze přijme, vzápětí se však vrací do Moskvy se slovy, že jeho úkolem je chránit rodinu před nepřáteli.

2.4.5 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 40., 41. ročník^{19 20}

Čtyřicátý a jednačtyřicátý ročník festivalu nebyl pro ruský film příznivý. Navzdory tomu, že celkem v těchto dvou rocích ruská kinematografie představila 11 filmů, cenu nezískal ani jeden z nich.

Zúčastněné filmy 40. ročník

Hledání štěstí (Alexander Gutman, 2005), Město bez slunce (Sergej Potěmkin, 2005), Na dálku (Světlana Proskurina, 2004), Na rybách (Natalia Beljauskene, 2005), Noční hlídka (Timur Bekmambetov, 2004), Čertogon (Andrej Železnákov, 2005), Řidič pro Věru (Pavel Čuchraj, 2004).

¹⁸ KVIFF.com: Můj nevládní bratr Frankenstein [online]. Karlovy Vary, 2004 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/04840-muj-nevladni-bratr-frankenstein/>

¹⁹ KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2005 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2005/zaverecna-tiskova-zprava-40-rocnik.pdf>

²⁰ KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2006 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2006/zaverecna-tiskova-zprava-41-rocnik.pdf>

Zúčastněné filmy 41. ročník

Blokáda (Sergej Loznica, 2005), Děvky (Jurij Moroz, 2006), Harpastum (Alexej German ml., 2005), Tranzit (Alexander Rogožkin, 2006).

2.4.6 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 42. ročník²¹

42. ročník festivalu byl odstartován 29. července a trval do 7. července 2017 jako nespecializovaný festival se soutěží celovečerních hraných filmů, se soutěží dokumentárních filmů a soutěžní sekci Na východ od Západu. Promotérem se stala společnost Film Servis Festival Karlovy Vary a.s., funkci prezidenta zastal Jiří Bartoška, post umělecké ředitelky Eva Zaoralová.

Po neúspěšných ročnících se ruský film dokázal prosadit, a to hned dvěma snímky z osmi uvedených.

Zúčastněné ruské filmy:

Artěl (Sergej Loznica, 2006), Denní hlídka (Timur Bekmambetov, 2006), Děs, který je stále s tebou (Arkadij Jachnis, 2007), Euforie (Ivan Vyrapajev, 2006), Ostrov (Pavel Lungin, 2006), Prosté věci (Alexej Popogrebský, 2006), Volný styl (Boris Chlebnikov, 2006), Vyhoštění (Andrej Zvjagincev, 2007).

Snímek *Prosté věci* režiséra Alexeje Popogrebského získal na mezinárodních festivalech dvacet vítězných ocenění a třináct nominací. Na karlovarském festivalu získal Cenu za nejlepší mužský výkon Sergej Puskepalis, Zvláštní uznání Leonid Broněvoj ve stejné kategorii. Nestatutární cenu Mezinárodní filmové kritiky FIPRESCI získal film pro realistické zobrazení posttotalitní společnosti v současném Rusku. Druhým nestatutárním oceněním byla Cena Ekumenické poroty. Angers European First Film Festival 2008 vynesl snímku ocenění European Jury Award (cena evropské poroty) za nejlepší celovečerní film, Jean Carment Award (Cena Jeana Carmenta) Sergej Puskepalis za nejlepší mužský herecký výkon. Golden Eagle Awards, Russia 2008 ocenil režiséra Alexeje Popogrebského za nejlepší scénář. Režisér byl nominován společně s Romanem Borisevičem na cenu za nejlepší celovečerní film,

²¹ KVIFF.com: Historie [online]. Karlovy Vary, 2007 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2007/zaverecna-tiskova-zprava-42-rocnik.pdf>

stejně tak Leonid Broněvoj za nejlepší mužský výkon ve vedlejší roli, nominaci proměnil až na Ruském Nika Awards. Popograbskij byl na Nika Awards 2008 oceněn za nejlepší režii, Sergej Puskepalis si zde vybojoval cenu Discovery of the Year (Objev roku).

*Prosté věci, Rusko 2007*²²

Anesteziolog Sergej Maslov je po neúspěšné operaci vyhozen z práce. Při příchodu domů zjišťuje od manželky, že je jejich dcera těhotná a odstěhovala se ke svému příteli. Sergej dostává výhodnou nabídku, a sice stát se pečovatelem bývalého herce Žuravleva. Stařík nejprve ukládá Maslovovi nesmyslné a rozmarné úkoly, později však k sobě nacházejí vztah. Sergej vypráví starci o svých problémech, on je ovšem nazve „prostými věcmi“, i přesto nabídne pečovateli pomoc, v podobě obrazu, originálu podepsaného od autora Repina. Na oplátku chce stařec jediné - eutanázii, kterou mu může poskytnou doktor s pomocí jediné injekce. Sergej na oko souhlasí, podá však starci injekci s roztokem na spaní. V době starcova spánku odnáší obraz odborníkovi, který ho ohodnotí na pouhých 500 dolarů. Žuralev má Sergejovi za zlé, že ho podvedl s injekcí a mezitím ukradl obraz. Při popíjení v baru Maslov zahlédne svoji dceru, ve snaze ji dohnat ho srazí auto. Tato událost ho sblíží s dceřiným přítelem Petrem, který se o něj stará v jejich společném bytě.

Druhým oceněným se stal dokumentární film známého režiséra Sergeje Loznici, který se postaral o dříve oceněný snímek *Portrét*. Cenu za nejlepší dokumentární film si tentokrát zasloužil za dokument *Artěl*, zachycující čtveřici mladých mužů při snaze hledání obživy v zamrzlé přírodě. Jihlava International Documentary film 2007 ocenil tento snímek trofejí Nejlepší dokument střední a východní Evropy.

²² ČSFD.cz: Prosté věci [online]. Karlovy Vary, 2008 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/232566-proste-veci/prehled/>

2.4.7 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 43. ročník²³

Slavnostní 43. ročník festivalu s označením nespécializovaný festival se soutěží celovečerních hraných filmů a soutěží dokumentárních filmů proběhl v Karlových Varech od 4. do 12. července roku 2008. Pořadatelem soutěže se pro tento rok stal Film Servis Karlovy Vary, a.s. Post prezidenta zastal Jiří Bartoška, společně s uměleckou ředitelkou Evou Zaoralovou a výkonnou producentkou Markétou Černou.

Ročník navštívilo celkem 10 872 filmových fanoušků, kteří během devíti festivalových večerů mohli zhlédnout celkem 235 filmů, z nichž 56 mělo světovou, mezinárodní nebo evropskou premiéru. Speciálními hosty pro tento ročník byli herci Christopher Lee, který si převzal Cenu Prezidenta MMF, a Robert De Niro, dvounásobný držitel Oscara, oceněný na karlovarském festivalu Křišťálovým glóblem za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii.

Navzdory tomu, že se festivalu zúčastnilo pouze 5 ruských filmů, oceněny byly dva.

Zúčastněné ruské filmy:

12 (Nikita Michalkov, 2007), Křemen (Alexej Mizgirev, 2007), Mořská víla (Anna Melikjan, 2007), Náklad 200 (Alexej Balabanov, 2007), Rokle (Marina Razbežkina, 2007).

Jedním z úspěšných se stalo drama s prostým názvem „12“ režiséra Nikity Michalkova. Film zúčastněný na Ruském Golden Eagle Awards 2008 získal pět ocenění - za hudbu Eduarda Artemeva, který si tutéž cenu vybojoval na Nika Award 2008 za režii Nikity Michalkova, za úpravu filmu Andreji Zajcemu a nakonec za nejlepší celovečerní film pro režiséra Michalkova a producenta Leonida Vereschangina. Za nejlepší herecký výkon bylo oceněno všech 12 herců, jež brilantně a realisticky ztvárnili role porotců. Nejvíce přesvědčivý výkon dle ocenění podal „porotce“ Sergej Gamašov, který převzal cenu za nejlepší mužský herecký výkon na již zmiňovaném, ruském Nika Awards. Na Benátském festivalu si „dvanáctka“ zasloužila nominaci na Golden Lion (Zlatý Lev), v Karlových Varech Diváckou cenu Deníku Právo,

²³ KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2008 [cit. 2018-04-04]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2008/zaverecna-tiskova-zprava-43-rocnik.pdf>

kde o výhře rozhodlo 54 707 hlasů. Snímek byl inspirován dramatem *Dvanáct rozhněvaných mužů* (Sidney Lumet, 1957)

12, Rusko, 2007²⁴

Napínavé drama popisuje příběh čечenského teenagera obviněného z vraždy svého nevlastního otce. Soud je odročený do doby, než padne rozhodnutí poroty. Případ se zdá být jednoznačný až do doby, kdy jeden z porotců, elektroinženýr, hlasuje pro chlapcovu nevinu. Porota složená z rasistického taxikáře, nedůvěřivého arménského lékaře, nerozhodného televizního producenta, zapáleného muzikanta, ředitele hřbitova a porotce, který přežil holocaust, se v malé tělocvičně pokouší o rekonstrukci domnělé vraždy, přičemž doktor mění svůj názor, a tím i svůj hlas na „nevinný“. Po řadě pádných argumentů změní názor i zbylí porotci. Zdánlivě jednoduchý případ s předvídaným, tragickým koncem se obrátí v radostnou událost, osvobozující chlapce od celoživotního trestu.

Druhým z úspěšných se stal film *Malá Vila* režisérky Anny Melikjan, která si za snímek připsala cenu poroty FIPRESCI v kategorii Panorama na Berlin International film festival 2008, Velkou cenu Golden Apricot (Zlatá broskev) na Golden Apricot Yerevan International Film Festival 2008 a Cenu České televize za Nezávislou kameru nejlepšímu filmu v sekci Fórum nezávislých na karlovarském festivalu. Za úspěchy v uměleckém životě a kinematografii získala Melikjanina Velkou cenu na Sofia International Film Festivalu v roce 2008. Tentýž rok Sundance Film Festival předal režisérce cenu Directing Award. Nika Awards 2008 a stejně tak Sochi Open Russian Film Festival 2007 vynesli výhru Marii Šalajevě v kategorii Nejlepší herečka v hlavní roli, na cenu byla nominována i na Ruském Golden Eagle Awards a Russian Guild of Film Critics, tam své nominace neproměnila.

Malá vila, Rusko, 2007²⁵

Fantasy drama vyprávějící příběh Alisi, která vyrůstá pouze s matkou a babičkou na pobřeží. Jejím otcem je neznámý námořník, se kterým se matka náhodně setkala. Alisa i přes tuto skutečnost na otce stále čeká, však marně. Po několika zklamáních

²⁴ KVIFF.com: 12 [online]. Karlovy Vary, 2007 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/144463-12>

²⁵ KVIFF.com: Mořská vila [online]. Karlovy Vary, 2007 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/144036-morska-vila>

dívka přestává mluvit a je zapsána do školy pro mentálně postižené, kde zjišťuje, že má nadpřirozené schopnosti - plnit přání a předvídat budoucnost. V 17 letech odchází do Moskvy s rozhodnutím studovat vysokou školu. Po několika dnech strávených v Moskvě zachraňuje Alisa život obchodníkovi Sašovi, kterého pohltil složitý život obchodu s pozemky na Měsíci. Jelikož je ve finanční tíži, nabízí Sašovi svoje služby v podobě péče o domácnost, kterou sdílí s přítelkyní Ritou. Alisa je z tohoto vztahu nešťastná, neboť je zamilovaná do Alexe, který její lásku neopětuje. I přesto mu zachraňuje život, když mu pod záminkou úmrtí babičky rozmluví nastoupit na let, který v její předtuše dopadne tragicky. Když Alex vypráví o letecké havárii svým přátelům, zahlédne Alisi na ulici. Než ji dokáže dohnat, ztrácí ji z dohledu - Alisu sráží auto a umírá.

2.4.8 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 44. ročník²⁶

44. ročník festivalu s označením nespécializovaný festival se soutěží celovečerních hraných filmů a soutěží dokumentárních filmů se konal od 3. do 11. července roku 2009 v Karlových Varech. Pořadatelem soutěže byl Film Servis Karlovy Vary, a.s. Pozici prezidenta zastal Jiří Bartoška společně s uměleckou ředitelkou Evou Zaoralovou.

V průběhu festivalu měli diváci možnost vidět 464 filmových představení, přičemž bylo uvedeno 194 hraných a 38 dokumentárních filmů. Ze snímků uvedených na festivalu mělo 19 světovou, 34 mezinárodní a 12 evropskou premiéru. Cenu prezidenta festivalu převzal hollywoodský herec a režisér Antonio Banderas. Cenu za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii převzal mistr vedlejších rolí John Malkovich. Festival navštívilo 12 061 akreditovaných návštěvníků.

Ruská kinematografie uvedla v tomto ročníku třináct filmů. Ocenění si odnesly pouze dva snímky - biografické dílo *Jeden a půl pokoje* a drama *Vlček*.

²⁶ KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2009 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2009/zaverecna-tiskova-zprava-44-rocnik.pdf>

Zúčastněné ruské filmy:

Dolní Kaledonie (Julija Kolesnik, 2008), *Jeden a půl pokoje* (Andrej Chržanovskij, 2009), *Kyslík* (Ivan Vyrypajev, 2009), *Mars* (Anna Melikjanová, 2004), *Nebe, letadlo, dívka* (Věra Storoževa, 2002), *Nejlepší roční období* (Světlana Proskurina, 2007), *Nic osobního* (Larisa Sadilová, 2007), *Papírový voják* (Alexej German ml., 2008), *Plus jeden* (Oxana Byčková, 2008), *Páskové* (Valerij Todorovskij, 2008), *Tenkrát v provincii* (Katja Šagalova, Jekatěrina Šagalova, 2008), *Vlček* (Vasilij Sigarev, 2009), *Všichni umřou, jen já ne* (Valerija Gaj Germanika, 2008).

Snímek *Jeden a půl pokoje* režiséra Andreje Chržanovského získal v Karlových Varech Hlavní cenu v soutěžní kategorii Na východ od západu. Chržanov si za svůj režisérský počín zasloužil na Nika Awards 2010 výhru v kategorii Nejlepší film, a to společně s producentem Artemem Vasilevem, dále cenu Nika pro Nejlepšího režiséra a za nejlepší scénář spolu s Jurijem Arabovem. Argentinský Mar del Plata Film Festival 2009 přispěl režisérovi dalšími dvěma výhrami v kategoriích Special mention a ACCA Jury - Special Mention.

Film připomíná osudy básníka Josifa Brodského, nositele Nobelovy ceny za literaturu, vyhnaného do amerického exilu na počátku 70. let 20. století. Při odloučení od rodného Sankt Peterburgu, Brodskij sepsal v Benátkách memoárovou prózu, z které se inspiroval scénárista Jurij Arabov. I proto jsou v díle zachyceny básnickovy intimní detaily z rodinného zázemí, především láska rodičů, chránící Brodského před nepřízní režimu a antisemitismu. Důležitou roli ztvárňuje Petěrburský palác knížete Muruzi, kde byl rodině Brodských přidělen jeden a půl pokoje, do kterých se básník vrací v toužebných vzpomínkách. Snímek je mimo jiné protkán animovanými scénami, které uvádějí diváka do děje.

Režijní debut *Vlček* režiséra Vasilie Sigarova získal v Karlových Varech Cenu Dona Quijota, ocenění, jež předává mezinárodní federace porotců FICC. Stejné ocenění získal Sigarov na ukrajinském Molodist International Film Festival 2009, společně s FIPRESCI award (cena Mezinárodní federace filmových kritiků) a Cenou Ekumenické poroty. Russian Guild of Film Critics 2009 věnoval režisérovi a dvojici producentů cenu White Elephant (Bílý Slon) pro nejlepší film, samotnému Sigarevovi Bílého slona za Nejlepší režijní debut. Nejvyššího ocenění však dosáhl na Sochi Interantional Film Festival, kde získal Velkou Cenu festivalu v kategorii Celovečerní

film, ocenění získal také v kategorii Nejlepší scénář. Cenu pro Nejlepší mezinárodní hraný film udělil Sigarevovi Zurich Film Festival 2009.

*Vlček, Rusko 2009*²⁷

Drama vypráví o bezmezné lásce dcery k matce, která její náklonnost nedokáže opřít, možná právě kvůli vztahu, který právě ona v dětství s matkou prožívala. Skutečnost, že nemají hlavní postavy jména, též poukazuje na pokřivený vztah mezi dvojicí. Život složený z nekonečných úniků matky do náručí milenců, vyvrcholí úplným odchodem od dcery, které se ujme její teta, dvojče matky. Po dlouhé době se matka objevuje u sestřiných dveří v zuboženém stavu, závislá na alkoholu. Nešťastná dcera i přes nemilosrdné odloučení stále doufá v matčinu nápravu, však marně. Film končí otevřenou scénou utíkající opilé matky před dcerou, při snaze se ukrýt, v pozadí filmu slyšíme automobil, prudké brzdění a náraz.

2.4.9 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 45. ročník²⁸

45. ročník Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech se konal ve dnech od 2. do 10. července 2010 s přízviskem nespécializovaný festival se soutěží celovečerních hraných filmů, se soutěží dokumentárních filmů a soutěžní sekce Na východ od Západu. Jeho pořadatelem byl Film Servis festival Karlovy Vary, a.s., prezidentem festivalu byl Jiří Bartoška, uměleckou ředitelkou Eva Zaoralová.

45. ročník festivalu navštívilo 11 105 filmových příznivců, kteří měli možnost zúčastnit se 413 filmových představení, která se skládala ze 173 celovečerních filmů a 34 dokumentárních snímků. Z uvedených filmů mělo na festivalu 15 světovou, 29 mezinárodní a 10 evropskou premiéru. Cenu za Mimořádný přínos světové kinematografii převzal ruský režisér Nikita Michalkov, mezi jehož nejznámější snímek můžeme zařadit již zmíněný film „12“. Speciálním hostem, jež obdržel cenu prezidenta filmového festivalu, se stal pro rok 2010 britský herec Jude Law.

²⁷ ČSFD.cz: Vlček [online]. 2009 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/262030-vlcek/prehled/>

²⁸ KVIFF.com: Historie [online]. Karlovy Vary, 2010 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2010/zaverecna-tiskova-zprava-45-rocnik.pdf>

Ruská scéna tentokrát uvedla čtyři filmy, z nichž se umístil pouze jediný - *Jiné nebe*.

Zúčastněné ruské filmy:

Gastarbeitr (Jurij Razykov, 2009), *Jak jsem dopadl tohle léto* (Alexej Popogrebskij, 2010), *Jiné nebe* (Dimitrij Mamulija, 2010), *Já* (Igor Vološin, 2009).

Celovečerní debut režiséra Dimitrije Mamulija *Jiné nebe* byl oceněn na karlovarském festivalu Zvláštním uznáním v kategorii Hlavní soutěž a Cenou Ekumenické poroty, obě ceny byly jmenovitě věnovány Mamulijanovi. Nika Awards 2011 ocenila talentovaného režiséra cenou Objev roku, Sochi Open Russian Film festival 2010 ho vyznamenal oceněním pro Nejlepší režisérský debut. O rok později, Russian Guild of Film Critics nominoval Ališera Chamidchožadžajeva na cenu White elephant (Bílý slon) pro nejlepšího kameramana, cenu se mu nepodařilo proměnit.

*Jiné nebe, Rusko 2010*²⁹

Příběh začíná ve středoasijské stepi, kdy hlavní postava, otec Ali se synkem sbírají uhynulé ovce. Chlapci se stýská po své matce, která odjela do Moskvy za lepším životem, ale neozývá se. Rozhodnou se ji vyhledat. Zdánlivě jednoduchý úkol se mění v cestu plnou strastí. Ali je nucen oslovit místní policii, krajské komunity, ustavičně obchází obchody, tržnice, nemocnice, v zoufalství navštěvuje i márnici. Metropole nabízí nešťastníkům práci gastarbeiterů, pro příležitostné výdělky na nuznou existenci. Stávají se pouhým zbožím na trhu práce, Ali se připodobňuje ke strojům kácějící stromy. V závěru filmu nachází svoji manželku v čistírně oblečení a odjíždí s ní zpět domů.

2.4.10 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 46. ročník³⁰

46. ročník filmového festivalu v Karlových Varech proběhl od 1. do 9. července roku 2011 pod označením nespécializovaný festival se čtyřmi soutěžními sekcemi.

²⁹ KVIFF.cz: *Jiné nebe* [online]. Karlovy Vary, 2010 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/195815-jine-nebe/>

³⁰ KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2011 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2011/zaverecna-tiskova-zprava-46-rocnik.pdf>

Jako obvykle, promotérem se stal Film Servis Festival Karlovy Vary, a.s., prezidentem Jiří Bartoška. Pozici uměleckého ředitele zaujal Karel Och, namísto Evy Zaoralové, která se stala uměleckou poradkyní festivalu.

46. ročníku se zúčastnilo 12 033 akreditovaných návštěvníků, kteří měli možnost vidět 165 celovečerních filmů a 34 dokumentárních snímků. Na festivalu bylo uvedeno 21 světových, 25 mezinárodních a 16 evropských premiér. Cenu za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii získala britská herečka Judi Dench.

Ruská federace uvedla pouze čtyři filmy v tomto ročníku, ani jeden z nich se neumístil na vítězných pozicích, pouze film *Beduin* získal nominaci na Křišťálový glóbus. Za zmínění stojí snímek *Jelena* režiséra Andreje Zvjaginceva, který se umístil na prestižním Cannes Film Festival 2011.

Zúčastněné ruské filmy:

Beduin (Igor Vološin, 2011), *Jelena* (Andrej Zvjagincev, 2011), *Miluji tě* (Pavel Kostomarov, Alexander Rasorguev, 2011), *Srdce jako bumerang* (Nikolaj Chomeriki, 2011).

2.4.11 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 47. ročník³¹

47. ročník karlovarského festivalu se uskutečnil od 29. června do 7. července roku 2012. Nespecializovaný festival se čtyřmi soutěžními sekcemi byl pořádán Film Servis Festivalem Karlovy Vary, a.s., funkci prezidenta i pro tento rok zastal Jiří Bartoška, spolupracující s uměleckým ředitelem Karlem Ochem.

47. ročník nabídl během devítidenního trvání festivalu 410 filmových představení z celkového počtu 210 filmů, z nichž mělo na festivalu 23 světovou, 35 mezinárodní a 8 evropskou premiéru. Ocenění Křišťálový glóbus za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii získala držitelka Oscara Helen Mirren.

Stejně jako v předchozím ročníku ruský film neobsadil na karlovarské přehlídce jedinou vítěznou příčku. Uvedeny byly pouze filmy dva - *Faust* a *Domov*. Snímek *Faust*

³¹ KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2012 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2012/zaverecna-tiskova-zprava-47-rocnik.pdf>

získal ocenění Zlatého Lva v kategorii Nejlepší film na Benátském filmovém festivalu, a to za režii Alexandra Sokurova.

2.4.12 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 48. ročník³²

V pořadí 48. ročník festivalu v Karlových Varech, s označením nespécializovaný festival se čtyřmi soutěžními sekcemi, pořádaný Film Service Festivalem, proběhl ve dnech 28. června až 6. července roku 2003 pod vedením Prezidenta Jiřího Bartošky a uměleckého ředitele Karla Ocha.

Festival uvedl celkem 235 snímků, promítaných v 461 filmových představení, které mohlo zhlédnout 12 028 filmových příznivců. Z filmů uvedených na 48. MFF Karlovy Vary mělo na festivalu 23 světovou, 30 mezinárodní a 13 evropskou premiéru, 35 snímků byly debuty. Cenu za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii převzal režisér Oliver Stone, držitel čtyř Zlatých glóbulů. Stejné ocenění získal také známý hollywoodský herec John Travolta, který se stal speciálním hostem pro tento ročník.

Ruská kinematografie v posledních ročnících uvádí nízký počet snímků, tento jev se dá přisuzovat přibývajícím filmům s ruskou koprodukcí. Karlovy Vary nabídly pět snímků, z nichž se umístil pouze jeden.

Zúčastněné ruské filmy:

Hanba (Jusup Razykov, 2013) *Intimní místa* (Alexej Čupov, Natalja Merkulova, 2013), *Major* (Jurij Bykov, 2013), *Moře* (Alexandra Streljanaja, 2012), *Nebeské ženy lučních Marijců* (Alexej Fedorčenko, 2012).

Jedná se o film *Hanba*, uzbeckého režiséra Jusupa Razykova, který si na karlovarském festivalu vysloužil Cenu Poroty FIPRESCI za klaustrofobní drama o izolovaném společenství žen v realistickém a okouzlujícím stylu, připomínající řecké tragédie. Italský Trieste Film Festival 2014 obdaroval režiséra oceněním Prize Trieste.

³² KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2013 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2013/zaverecna-tiskova-zprava-48-rocnik.pdf>

Hanba, Rusko 2013³³

Komunita žen čeká na návrat svých manželů, námořníků, na základně opuštěného poloostrova Kola v dalekém severním Rusku. Zkušenosti, které si každá nese z minulosti, jim brání vyrovnat se s nejistotou a nebezpečím, které přináší úskalí práce jejich manželů. V srdci filmu vystupuje hlavní hrdinka Lena, lhostejná vůči ostatním ženám i přes to, že je vdaná za jednoho z námořníků pouze několik měsíců. Její prapodivné chování se odvíjí od katastrofických situací, odehrávajících se v pozadí filmu. Scénář je inspirovaný dramatem Kursk Jekatěřiny Mavromatisové, který poskytuje citlivý a srozumitelný portrét čekajících žen, na rozdíl od Razykova, který se snaží poukázat na katastrofickou realitu běžného života, která rezonuje po celém světě.

2.4.13 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 49. ročník³⁴

49. ročník Mezinárodního Filmového festivalu v Karlových Varech proběhl ve dnech od 4. do 12. července roku 2014 s označením nespécializovaný festival se čtyřmi soutěžními sekcemi. Vedení se i v tomto ročníku ujal prezident Jiří Bartoška společně s uměleckým ředitelem Karlem Ochem.

V roce 2014 navštívilo festival 12 433 filmových nadšenců, kteří mohli vidět 245 snímků promítaných v 478 filmových představení. Přehlídka uvedla 33 světových, 19 mezinárodních a 6 evropských premiér.

Speciálním hostem se stal režisér, scénárista a především herec Mel Gibson, který na festivalu převzal cenu za Mimořádný umělecký přínos světové kinematografii.

Ruská federace vyslala k reprezentaci do Karlových Varů pouze čtyři filmy, žádný z nich se neumístil, i přes účast filmu Leviatan, který má na kontě více než 45 nominací, a to včetně nominace na nejprestižnější ocenění Oscar a 33 výher, nejčastěji v kategoriích Nejlepší cizojazyčný film roku. V této kategorii stojí za zmínku Zlatý

³³ KVIFF.com: Hanba [online]. Karlovy Vary, 2014 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/297824-hanba/>

³⁴ KVIFF.com: Historie [online]. Karlovy Vary, 2014 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2014/zaverecna-tiskova-zprava-49-rocnik.pdf>

glóbus z Amerických Golden Globes 2015. Cannes film Festival 2014 předal cenu režisérovi Andreji Zvjagincemu a Olegu Neginu v kategorii Nejlepší scénář.

Zúčastněné ruské filmy:

Je těžké být bohem (Alexej German, 2013), Leviatan (Andrej Zvjagincev, 2014), Továrna Naděje (Natalija Měščaninova), Welcome home (Angelina Nikonova, 2014).

2.4.14 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 50. ročník³⁵

Slavnostní 50. ročník karlovarského festivalu s označením nespécializovaný festival se čtyřmi soutěžními sekcemi pod vedením Jiřího Bartošky a Karla Ocha proběhl od 3. do 11. července 2015. Předávání cen proběhlo v poslední den festivalu při závěrečném ceremoniálu, ruský film se neprosadil ani přes uvedení tří filmů.

Zúčastněné ruské filmy:

Bílé noci pošťáka Alexeje Trjapicyna (Andrej Končalovskij, 2014), Pionýři hrdinové (Natalja Kudrjašova, 2015), Rackové (Ella Manžejeva, 2015).

Uvedený snímek *Bílé noci pošťáka Alexeje Trjapicyna* slavil úspěch na jiných, světově známých festivalech. Mezi nejprestižnější ocenění patří Stříbrný Lev, kterého získal režisér filmu Andrej Končalovskij na benátském festivalu. Týž festival předal Končalovskému cenu Green Drop Award (Cena Zelené Kapky), jež je udělována především za propagaci ekologie a ekologických návyků.

2.4.15 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 51. ročník³⁶

51. ročník festivalu v Karlových Varech s pojmenováním nespécializovaný festival se třemi soutěžními sekcemi odstartoval 1. července a trval do 9. července roku 2016. Vedení se ujala dvojice složená s prezidenta Jiřího Bartošky a uměleckého ředitele Karla Ocha.

³⁵ KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2015 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2015/zaverecna-tiskova-zprava-50-rocnik.pdf>

³⁶ KVIFF: Historie [online]. Karlovy Vary, 2016 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2016/zaverecna-tiskova-zprava-51-rocnik.pdf>

Během devítidenního trvání karlovarské přehlídky se uskutečnilo 507 filmových projekcí zúčastněných 200 filmů. Divácká návštěvnost s přibývajícím rokem stoupá, jednapadesátý ročník navštívilo 13 224 akreditovaných příznivců filmu. Cenu Prezidenta MFF si odnesli francouzský herec a režisér Jean Reno a režisér Charlie Kaufman, držitel Oscara za film *Věčný svit neposkvrněné mysli*.

Mezi dvěma sty uvedených snímků se objevují dva ruské filmy, z nichž se dokázal prosadit na festivalu pouze jeden.

Zúčastněné ruské filmy:

Mučedník (Kirill Serebrennikov, 2016), *Vymahač* (Alexej Krasovskij, 2016).

První zmíněný film *Mučedník* obdržel na patnácti světových festivalech dvanáct výher a více než dvacet jedna nominací. Mezi nejvýznamnější patří Cena "Un Certain Regard" z filmového festivalu v Cannes, udělovaná režisérům za atypickou kinematografii, která se v soutěži zřídka kdy objevuje. European Film Awards 2016 ocenilo hudebního skladatele Ilju Děmutského za hudbu, která intenzivně vystihuje temnou fascinaci spirály nesnášenlivosti, kterou může generovat náboženský fanatismus.

Debutní snímek režiséra Alexeje Krasovského *Vymahač* získal v Karlových Varech CENU FEDEORA, udělovanou Federací filmových kritiků z Evropy a Středomoří nejlepšímu filmu ze Soutěže Na východ od Západu. Sochi Open Russian Film Festival 2016 předal cenu Konstantinu Chabenskému v kategorii Nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli, za Nejlepší kameru Denisovi Firstovi. Představitel hlavního hrdiny Chabenský a režisér Krasovský získali Zlatou Sochu na Pražském festivalu nezávislých filmů.

*Vymahač, Rusko, 2016*³⁷

Thriller odehrávající se pouze v jedné místnosti popisuje práci vymahače dluhů Artura, který své dlužníky sužuje nepříjemnými telefonáty s pomocí databáze, která mu poskytuje detaily o osobním životě samotných dlužníků, ale i jejich blízkých. Cynický, úspěšný a mimořádně necitlivý vymahač žije zdánlivě spokojený život do doby,

³⁷ KVIFF.com: *Vymahač* [online]. Karlovy Vary, 2016 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4620655-vymahac/>

než se na internetu objevuje kompromitující video, které zachycuje Artura při napadení seniora. Po zhlédnutí zveřejněného snímku se od vymahače odvracejí kolegové i jeho blízcí. Na dokázání své nevinu má pouze několik hodin, během kterých se dozvídá, že autorem videa je žena, která mu dává za vinu sebevraždu manžela, po kterém vymáhal dluh. Na konci filmu dojde k rozluštění záhadného videa sekretářkou Lisou, která s pomocí svých přátel odhaluje, že video je falzum. Domnělá vdova též zjišťuje, že sebevražda jejího manžela byla jen podvrh, svoji sebevraždu zfingoval jen pro vidinu lepšího života s novou rodinou.

2.4.16 Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, 52. ročník ³⁸

52. ročník festivalu proběhl v Karlových Varech od 30. června do 8. července roku 2017 pod označením nespécializovaný festival se třemi soutěžními sekcemi. Hlavním organizátorem se pro tento ročník stal Film Servis Festival Karlovy Vary, prezidentem Jiří Bartoška a uměleckou ředitelkou Karel Och. Nadcházející 53. ročník se uskuteční od 29. června do 7. července 2018.

Doposud poslední ročník MFF Karlovy Vary navštívilo 13 734 filmových příznivců, což je doposud nejvyšší počet akreditovaných návštěvníků. Během devíti festivalových dnů přehlídka uvedla 207 snímků, které bylo možné vidět v 505 filmových představení. Cenu prezidenta MFF převzali americká herečka a producentka Uma Thurman, herci Casey Affleck a Jeremy Renner. Cenu za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii převzal režisér Ken Loach a jeho dvorní scénárista Paul Laverty. Křišťálový glóbus převzal také hudební skladatel James Newton Howard, držitel významné hudební ceny Grammy.

Jediný uvedený ruský film *Jak Vítá Česnek vezl Ljochu Vrtáka do důchod'áku* režiséra Alexandra Chanta získal na karlovarském festivalu hlavní cenu v soutěžní sekci Na Východ od Západu. Společně s cenou získává režisér a producent finanční obnos 15 000 amerických dolarů. Russian Guild of Film Critics 2017 nominoval hlavního představitele Jevgenina Tkačuka i Alexeje Serebrjakova na ocenění White Elephant

³⁸ KVIFF.com: Historie [online]. Karlovy Vary, 2017 [cit. 2018-04-05]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/img/history/2017/zaverecna-tiskova-zprava-52-rocnik.pdf>

Award v kategoriích Nejlepší mužský herecký výkon a Nejlepší mužský herecký výkon ve vedlejší roli.

*Jak Vít'a Česnek vezl Ljochu Vrtáka do důchod'áku*³⁹

Drama vypráví o 27letém Vít'ovi, sirotkovi, jehož matka po odchodu otce spáchala sebevraždu. Nešťastný se svým životem, Vít'a, přezdíváný „Česnek“, popíjí každý večer po barech s dámami nevalné pověsti. Opíjení alkoholem bere jako vysvobození od života, který mu komplikuje manželka s dítětem. Vidinu lepšího bytí vidí ve společném životě se svojí milenkou v novém bytě, banka mu bohužel několikrát zamítne půjčku. Situaci mění zpráva o dědictví bytu jeho stále živého otce, ochrnutého kriminálního. Za účelem uvolnění bytu Vít'a odváží otce do velice vzdáleného domova pro zdravotně postižené. Dalekou cestu komplikuje kriminální minulost otce, kterého kvůli nevyřízeným účtům cestou unesou kumpáni. I přes nezdary, které mezi dvojicí proběhly, „Česnek“ se svým otcem „Ljochou Vrtákem“ nachází společnou řeč. Film končí scénou zdrceného syna z odloučení od otce, který raději zůstává v pečovatelském zařízení.

³⁹ KVIFF.com: Jak Vít'a Česnek vezl Ljochu Vrtáka do důchod'áku [online]. Karlovy Vary, 2017 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4823655-jak-vita-cesnek-vezl-ljochu-vrtaka-doduchodaku/>

3 MFF Cannes

Druhá část je věnována historii Filmového festivalu v Cannes, stručnému popisu jednotlivých filmů, uvedených a oceněných na tomto festivalu.

3.1 Historie filmového festivalu ⁴⁰

Vznik Mezinárodního filmového festivalu v Cannes se připisuje již k roku 1938, kdy francouzský diplomat a historik Phillipe Erlander navštívil nejstarší filmový festival v Benátkách, tehdy ovlivněný vládou Hitlera a Mussoliniho. Ta skutečnost, že výsledky hlasování byly změněny právě kvůli propagaci nacistických snímků, ho dovedla k myšlence vytvořit skutečně nezávislý festival ve Francii. V této myšlence ho podpořil i tehdejší francouzský ministr školství Jean Zaye. Původně bylo vybráno jako pořadatelské město Biarritz, nacházející se na atlantickém pobřeží Francie, městu se však nepodařilo sehnat dostatek finančních prostředků, a tak do hry vstoupilo město Cannes.

První ročník festivalu měl proběhnout již od 1. do 20. září roku 1939. Kvůli hrozící válce ale návštěvníci, kteří přilétali na francouzskou Riviéru, rychle uprchli. Organizátoři proto odložili festival o deset dní, přičemž doufali, že se situace uklidní. Konflikt neustále rostl, až 3. září 1939 Francie společně s Anglií vyhlásily Německu válku a byla nařízena všeobecná mobilizace. Festivalová tradice započala až po skončení války 20. září roku 1946.

Oficiální první ročník představil více než 40 celovečerních snímků producentů z 18 států. Tehdy byly filmy hodnoceny pouze ve čtyřech kategoriích. První z nich bylo ocenění Velká cena (Grand Prix du Festival International du Film) udělovaná za nejlepší film, od roku 1955 je ocenění známé pod označením Zlatá palma (Palme d'or). Další ocenění byla věnována Nejlepším herečkám v kategorii Prix d'interprétation féminine a Nejlepším hercům v kategorii Prix d'interprétation masculine. Zkrátka nepřišli ani režiséři, kterým byla za Nejlepší režii věnována cena Prix de la mise en scène.

⁴⁰ Filmový festival v Cannes se poprvé konal před 70 lety. Nebýt Hitlera, uskutečnil by se o sedm let dříve [online]. 2015 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <http://extrastory.cz/filmovy-festival-v-cannes-se-poprve-konal-pred-70-lety.html>

V letech 1948 a 1950 se festival nemohl konat kvůli nedostatku financí. Dalším nepříznivým faktorem pro canneský festival bylo napětí mezi Východem a Západem a vypuknutím studené války. V 50. letech 20. století se Festival v Cannes stal nejprestižnějším filmovým festivalem na světě, který každý rok v květnu navštíví více než 30 000 milovníků filmového umění. Následující část práce se zabývá ruskými filmy, které byly uvedeny na MFF Cannes v letech 2001 – 2016.

3.1.1 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2001

Prvním uvedeným snímkem v 54. ročníku canneského festivalu byl krátkometrážní dokumentární film *Portrét*⁴¹ režiséra Sergeje Lučišina. Portrét získal ocenění Cinefondation Award. Jedná se o cenu udělovanou začínajícím režisérům v kategorii krátkých a středně dlouhých filmů již od roku 1998.

Tentýž ročník festivalu představil brilantní snímek *Byk*⁴² režiséra Alexandra Sokurova, popisující život komunistického politika a revolucionáře Vladimira Iljiče Lenina. Režisér A. Sokurov byl nominován na Palme d'Or (Zlatá Palma), udělovanou za nejlepší film od roku 1955, nominaci však neproměnil. Ruský festival Nika awards 2002 vynesl ruskému dramatu sedm výher, a to především za výkony herců Marie Kuzněcové a Leonida Mozgovoje. Sokurov spolu s Viktorem Sergejevem získali cenu Nika za Nejlepší film. Snímek byl uveden také na karlovarském festivalu, kde nezískal žádné ocenění.

3.1.2 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2002

Na 55. ročníku festivalu byly uvedeny dva ruské filmy, mezi kterými si objevil snímek *Nezapomenutelný rok – Lenin v roce 1918*⁴³ režiséra Michajla Romma, natočený v roce 1939. Týž rok byl film nominován na ocenění Zlatá Palma. Cannes uvedl snímek v sekci Retrospektiva.

⁴¹ Festival de Cannes: Portrait [online]. Cannes, 2001 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/portrait>

⁴² Festival de Cannes: Taurus [online]. Cannes, 2001 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/taurus>

⁴³ Festival de Cannes.com: Lenin v 1918 godu [online]. Cannes, 2001 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/lenin-v-1918-godu>

*Ruská archa*⁴⁴, film natočený v koprodukcí s Německem, byl dalším uvedeným snímkem na francouzském festivalu. Režisér Alexander Sokurov byl nominován na ocenění Zlatá Palma, ale ani tento rok nominaci neproměnil. Za svůj režisérský um získal ocenění na čtyřech filmových festivalech – Toronto IFF 2002, San Francisco Film Critics Circle 2003, Málaga International Week of Fantastic Cinema 2003 a Argentinean Film Critics Association Awards 2004.

3.1.3 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2003

Koprodukční sovětsko-kubánský film *Já – Kuba*, natočený v roce 1964 režisérem Michajlem Kalatozovem, získal ocenění Archival Award v roce 1996 na americkém National Society of Film Critics Awards. Drama ve formě povídky vypráví příběh čtyř na sobě nezávislých postav. Osud hlavních hrdinů končí v každé povídce pochmurně, ve dvou případech smrtí.

Psychologické drama natočené v roce 2003 *Otec a syn* režiséra Alexandra Sokurova, získalo na festivalu v Cannes cenu poroty FIPRESCI za brilantní a originální vyobrazení silného pouta, které spojuje otce a syna.

3.1.4 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2004

*Zemřel jsem v dětství*⁴⁵, režisérský počín Sergeje Paradžanova natočený roku 2004 získal speciální cenu poroty na Asia-Pacific Film Festival 2004 a nominaci na Golden Eagle (Zlatý Orel) pro Nejlepší film. Snímek pojednává o režisérovi S. Paradžinovi, který ve filmu odhalí část svého soukromí, podložené fotografiemi z filmových souborů, dětství a vězení. Monolog filmu je složený z poznámek nedokončeného scénáře „Confession“, konkrétně z epizody *Pohřeb sousedovi dcery*, který má být popisem jeho vlastní smrti.

⁴⁴ ČSFD.cz: *Ruská archa* [online]. 2002 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/136288-ruska-archa/prehled/>

⁴⁵ IMDB.com: Awards ja umer v detstve [online]. 2001 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: http://www.imdb.com/title/tt0424576/awards?ref_=tt_awd

3.1.5 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2006

Snímek *Říjen*, uvedený v sekci Cannes Classics – restored prints, natočený v roce 1927, režisérskou dvojicí Sergej Eisenstein a Grigorij Alexandrov. Film popisuje ruskou revoluci a popisuje život vůdce V.I. Lenina. Americký National Board of Review 1929 udělil filmu NBR Award pro nejlepší zahraniční film. Sekce Cannes Classics – tributes uvedla od Sergeje Eisensteina také krátkometrážní drama *Běžin luh*, natočený v roce 1937. Film nebyl oceněn na žádném z festivalu.

Sci-fi drama *997*⁴⁶ režiséra Nikolaje Chomerika získalo na festivalu nominaci na cenu Un Certain Regard Award. Smyslem sekce je představit atypickou kinematografii a ocenit režiséry, kteří nejsou příliš známí. Spolu s cenou přebírá výherce finanční obnos ve výši 30 000 Euro. Název filmu 997 odkazuje na kódové číslo pokusu, který se zabývá „ověřováním algebry harmonie života“ a ověřováním matematické zákonitosti emociálního a duchovního citění člověka.

3.1.6 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2007

Snímek *Bezohlednost*⁴⁷ vypráví příběh mladého novináře, který díky své práci pozná spřízněnou duši. Film získal na 60. ročníku nominaci na ocenění Cinefondation Award udělovanou začínajícím režisérům, jako je právě Alexander Kugel.

Film *Vyhoštění*⁴⁸ Andreje Zvjaginceva z roku 2007 získal na canneském festivalu ocenění Prix d'interprétation masculine (Cena za nejlepší mužský herecký výkon) pro Konstantina Lavroněnko. Režisér byl nominován na cenu Palm d'Or, ocenění neproměnil. Russian Guild of Film Critics 2007 ocenil kameramana Michajla Krichmana cenou White Elephant (Bílý Slon). Ve filmu je popsána manželská krize Věry a Alexe, která nastane bezprostředně po zjištění, že dítě které Věra čeká, není Alexovo.

⁴⁶ Festival de Cannes.com: 997 [online]. Cannes, 2006 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/977-nine-seven-seven>

⁴⁷ Festival de Cannes.com: Neostorozhnost [online]. 2006 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/neostorozhnost>

⁴⁸ Festival de Cannes.com: Izgnanie [online]. 2007 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/izgnanie>

Drama *Alexandra*⁴⁹ režiséra Alexandra Sokurova bylo nominováno na francouzském festivalu na ocenění Palme d'Or. Ruský Guild of Film Critics 2007 ocenil Galinu Višněvskou v kategorii Nejlepší herecký výkon v hlavní roli. Tallinn Black Nights Film Festival 2007 věnoval Ocenění poroty režisérovi Sokurovi. Snímek popisuje příběh stařenky Alexandry, která jede navštívit svého vnuka, vojenského důstojníka do Čechenska. Na vojenské základně poznává skromný mužský život bez žen a bez pocitů.

3.1.7 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2008

*Anna Karenina*⁵⁰ film, který byl natočen podle předlohy Lva Nikolajeviče Tolstého, zrežirované Alexandrem Zarchym v roce 1967, byl na cannském festivalu nominován na Velkou mezinárodní cenu festivalu. Romantické drama pojednává o morálce a postavení žen v carském Rusku v 19. století.

Druhý film *GATA*⁵¹ nominovaný na cenu Cinefondation Award režisérky Diany Mkrtychyan pojednává o skutečné události popisující život uprchlíků z Azerbajdžánu.

3.1.8 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2009

Snímek *Car*⁵² režiséra Pavla Lungina, popisuje situaci v Rusku v 16. století. Francouzský festival udělil filmu nominaci na cenu Un Certain Regard pro režiséra Lungina. Russian Guild of Film Critics 2009 udělil cenu pro nejlepšího herce Olega Jankovského. Russian National Movie Awards 2010 věnoval cenu Georges Award pro nejlepší ruské drama.

⁴⁹ Festival de Cannes.com: *Alexandra* [online]. Cannes, 2006 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/alexandra>

⁵⁰ Festival de Cannes.com: *Anna Karenine* [online]. Cannes, 1967 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/anna-karenine-2>

⁵¹ IMDB.com: Awards *Gata* [online]. 2008 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: http://www.imdb.com/title/tt3861286/awards?ref_=tt_awd

⁵² Festival de Cannes.com: *Tzar* [online]. Cannes, 2009 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/tzar>

*Smutná pohádka*⁵³, film režiséra Nikolaje Chomerikina byl nominován na cenu Un Certain Regard na festivalu v Cannes. Nika Awards 2010 ocenila Ališeje Chamidchožajeva v kategorii Nejlepší kameraman, stejně tak Russian Guild of Film Critics 2009, který věnoval cenu za nejlepší mužský herecký výkon ve vedlejší roli Borisu Kamorzinu. Snímek popisuje osud osamělé policistky, starající se o sociálně slabší rodiny a děti z rozpadlých rodin. Nudný život bez lásky vezme do vlastních rukou po incidentu s desetiročním chlapcem, který ji nazve „starou opuštěnou hlupačkou“.

3.1.9 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2011

Drama *Lovec*⁵⁴ režiséra Bakura Bakuradze bylo na francouzském festivalu nominováno na cenu Un Certain Regard, nominaci se však nepodařilo proměnit. Sochi Open Russian Film Festival 2011 ocenil Taťjanu Šapalovou v kategorii Nejlepší herečka a Cenu ruských filmových učenců a filmových kritiků pro Bakuradze.

*Jelena*⁵⁵, drama režiséra Andreje Zvjaginceva pojednává o starším ruském páru z odlišného prostředí. Režisér Zvjagincev získal za tento filmový počín cenu Un Certain Regard – Special Jury Award (Zvláštní cena poroty), dále Moscow International Film Festival 2011 věnoval režisérovi Cenu federace ruských filmových klubů. Nika Awards udělila cenu Michajlovi Krichmanovi za nejlepší kameru.

Snímek *Norma života*⁵⁶ režiséra Jevgenije Byala líčí život mladíka, který při příchodu domů nachází tělo svého otce s podezřením, že za smrt nese odpovědnost jeho švagr. Film byl nominován na Cinemafondation Award na filmovém festivalu v Cannes nezískal žádná jiná ocenění.

*Vzdávám se*⁵⁷, komediální drama z roku 2013 režisérky Taisi Igumětsevi, která za tento počín získala nominaci na ocenění Golden Camera na francouzském festivalu. Nominována byla též na Sochi Open Russian Film Festival 2013 na Hlavní

⁵³ ČSFD.cz: Skazka pro temnotu [online]. Karlovy Vary, 2009 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/257997-skazka-pro-temnotu/prehled/>

⁵⁴ Festival de Cannes.com: Okhotnik [online]. 2011 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/okhotnik>

⁵⁵ ČSFD.cz: Jelena [online]. Karlovy Vary, 2011 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/290928-jelena/prehled/>

⁵⁶ Festival de Cannes.com: The norm of life [online]. 2013 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/the-norm-of-life>

⁵⁷ ČSFD.cz: Otdat koncu [online]. Karlovy Vary, 2013 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/343351-otdat-koncy/galerie/?type=1>

cenu festivalu v kategorii Celovečerní film. Snímek popisuje příběh vesničanů, kteří pod hrozbou konce světa opouští svá obydlí. Když apokalypsa nepřichází, vrací se do svých obydlí a učí se znovu žít, bojovat a milovat.

3.1.10 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2014

Film *Leviatan* Andreje Zvjaginceva je blíže specifikován ve výše uvedeném, 49. ročníku Mezinárodního filmového festivalu.

3.1.11 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2015

Snímek režiséra Elema Klimova z roku 1964, *Cizím vstup zakázán*⁵⁸ byl uveden v sekci Cannes Classics – restored prints. Satirická komedie líčí příběhy dětí z pionýrského tábora.

Krátkometrážní drama režisérky Marie Guskové, *Erkinův návrat*⁵⁹ získalo na canneském festivalu nominaci na Cinefondation Award. St. Petersburg Message to Man Film Festival 2015 ocenil režisérku cenou Golden Centaur (Zlatý kentaur) za nejlepší celovečerní film. Snímek popisuje Erkinův návrat z vězení zpět domů. Dlouholeté odloučení od rodiny a celého světa vyvolává v bývalém vězni pocit, že je život za mřížemi snažší.

Nominaci na cenu Cinefondation Award získal též film *14 kroků*⁶⁰, režiséra Maxima Šavkina, který na Moscow International Film Festival 2014 získal hlavní cenu za Nejlepší krátký film.

⁵⁸ Festival de Cannes.com: Dobro pozhalovat ili postoronnim vhod vopreshen [online]. 1964 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/dobro-pozhalovat-ili-postoronnim-vhod-vopreshen>

⁵⁹ Festival de Cannes.com: The return of Erkin [online]. 2015 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/the-return-of-erkin>

⁶⁰ ČSFD.cz: 14 šagov [online]. 2015 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/31699-14-sagov/komentare/>

3.1.12 Mezinárodní filmový festival Cannes, 2016

Mysteriózní sci-fi drama *Solaris*⁶¹, natočené podle knižní předlohy Stanislaw Lema, režírované Andrejem Tarkovským, získalo na francouzském festivalu Cenu poroty FIPRESCI a Velkou cenu hlavní poroty. Nominaci na Zlatou palmu režisér Tarkovský neproměnil. Film se odehrává v daleké budoucnosti, ve které Dr. Kelvin řeší záhadné okolnosti smrti jeho manželky. Příběh je propleten neobjasněnou smrtí přítele hlavního hrdiny.

Film *Mučedník*⁶², Kirilla Serebrennikova je blíže specifikován ve výše uvedeném, 51. ročníku Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech.

Drama *Těsnota*⁶³, režiséra Kantemira Balagova získalo ocenění poroty FIPRESCI v kategorii Un Certain Regard, režisér a zároveň kameraman Balagov získal nominaci na ocenění v kategorii pro Nejlepšího kameramana. Russian Guild of Film Critics 2017 ocenila Darju Žovner Bílým Slonem v kategorii Nejlepší herečka v hlavní roli. Film pojednává o židovské ortodoxní rodině s náboženskými předsudky, které utne informace o únosu dvou členů rodiny, a s tím související žádost o výkupné.

⁶¹ Festival de Cannes.com: *Solyaris* [online]. 1972 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/solyaris>

⁶² KVIFF.cz: *Mučedník* [online]. Karlovy Vary, 2016 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4619734-mucednik/>

⁶³ ČSFD.cz: *Těsnota* [online]. 2017 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/506221-tesnota/prehled/>

4 Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo popsat ruské filmy na Mezinárodních filmových festivalech ve 21. století. Pozornost byla věnována především podrobnému popisu karlovarského filmového festivalu a snímkům, které se festivalu zúčastnily, a filmového festivalu v Cannes.

Hlavními zdroji pro vytvoření práce byly internetové stránky, zejména oficiální webové stránky karlovarského filmového festivalu (www.kviff.com), Česko-Slovenské filmové databáze (www.csfd.cz) a Internet Movie Database (www.imdb.com).

V první části bakalářské práce je podrobně popsána historie karlovarského festivalu, jeho pády a opětovné vzestupy, ovlivněné politickými událostmi, komunistickým režimem a propagandou ze strany Sovětského svazu.

Druhá část představuje organizátory karlovarského filmového festivalu. Zmíněna zde je Eva Zaoralová, celosvětově uznávaná překladatelka, zastávající post umělecké ředitelky do roku 2011. Poznamenány jsou zde i vyznamenání a úspěchy, kterých doposud dosáhla. Práce zmiňuje i Jiřího Bartošku, prezidenta festivalu od roku 1994 až po současnost. V práci je popsán jeho kariérní postup, divadelní i herecká minulost a doposud získaná ocenění.

Třetí část charakterizuje Mezinárodní federaci asociací filmových producentů, regulující podmínky a politiku filmu v klíčových oblastech jako jsou autorská práva nebo financování soukromého a veřejného finančního sektoru.

Čtvrtá, nejrozsáhlejší část se věnuje podrobnému popisu ruských filmů uvedených na karlovarském festivalu ve 21. století, tudíž od roku 2001 až po rok 2017. Popsáno zde bylo 18 ruských snímků s výčtem jejich ocenění. U každého ročníku byla charakterizována návštěvnost, vedení festivalu, pořadatel a počet uvedených filmů a představení. U jednotlivých ročníků lze najít soupis zúčastněných, ale neoceněných ruských filmů.

Pátá část se zaměřuje na historii filmového festivalu v Cannes. V práci je popsána historie od roku 1938 až po 50. léta 20. století.

Poslední část se zabývá stručným popisem ruských filmů uvedených na francouzském festivalu od roku 2001 po současnost, s vyjmenováním získaných nejznámějších filmových cen z mezinárodních festivalů.

5 Seznam použité literatury a zdrojů

5.1 Tištěná literatura

ADAM, Jan. Osobnosti - Česko: Ottův slovník. Praha: Ottovo nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7360-796-8.

Kdo je kdo: 91/92 : Česká republika : federální orgány ČSFR. Praha: Nakl. Kdo je kdo, 1991. ISBN 8090110304.

ZAORALOVÁ, Eva. Příběh festivalu. Praha: Film Servis Festival Karlovy Vary, 2015. ISBN 978-80-260-8052-7.

5.2 Elektronické zdroje

Arbafrance.org: Eva Zaoralová důstojníkem Řádu umění a literatury [online]. Francie, 2016, 15.8 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://cz.ambafrance.org/Eva-Zaoralova-dustojnikem-Radu-umeni-a>

ČSFD.cz: Babka [online]. Karlovy Vary, 2003 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/160543-babka/prehled/>

ČSFD.cz: Jeden a půl pokoje [online]. Karlovy Vary, 2008 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/175164-jeden-apul-pokoje/>

ČSFD.cz: Jelena [online]. Karlovy Vary, 2011 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/290928-jelena/prehled/>

ČSFD.cz: Jiří Bartoška [online]. Cinemart [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/1793-jiri-bartoska/>

ČSFD.cz: Otdat koncu [online]. Karlovy Vary, 2013 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/343351-otdat-koncy/galerie/?type=1>

ČSFD.cz: Otec a syn [online]. Karlovy Vary [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/117034-otec-a-syn/prehled/>

- ČSFD.cz: Prosté věci [online]. Karlovy Vary, 2008 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/232566-proste-veci/prehled/>
- ČSFD.cz: Ruská archa [online]. Karlovy Vary [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/136288-ruska-archa/prehled/>
- ČSFD.cz: Skazka pro temnotu [online]. Karlovy Vary, 2009 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/257997-skazka-pro-temnotu/prehled/>
- ČSFD.cz: Tulpan [online]. Karlovy Vary, 2008 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/219143-tulpan/prehled/>
- ČSFD.cz: Vlček [online]. 2009 [cit. 2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/262030-vlcek/prehled/>
- ČSFD.cz: Vyhoštění [online]. Karlovy Vary, 2007 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/223346-vyhosteni/prehled/>
- Extrastory.cz: Mariánky válčily s Karlovými Vary o filmový festival! Vložil se do toho slavný generál Patton [online]. 2017, 4.07. [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://extrastory.cz/marianky-valcili-s-karlovymi-vary-o-filmovy-festival-vlozil-se-do-toho-slavny-general-patton.html>
- Festival de Cannes.com: 997 [online]. Cannes, 2006 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/977-nine-seven-seven>
- Festival de Cannes.com: Alexandra [online]. Cannes, 2006 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/alexandra>
- Festival de Cannes.com: Anna Karenine [online]. Cannes, 1967 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/anna-karenine-2>
- Festival de Cannes.com: Car [online]. Cannes, 2009 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/tzar>
- Festival de Cannes.com: Lenin v 1918 godu [online]. Cannes, 2001 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/lenin-v-1918-godu>
- Festival de Cannes.com: Leviathan [online]. Cannes, 2014 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.festival-cannes.com/en/films/leviathan>

Festival de Cannes.com: Portrait [online]. Cannes, 2001 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:
<http://www.festival-cannes.com/en/films/portrait>

Festival de Cannes.com: Red Army [online]. Cannes, 2014 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:
<http://www.festival-cannes.com/en/films/tzar>

Festival de Cannes.com: Taurus [online]. Cannes, 2001 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:
<http://www.festival-cannes.com/en/films/taurus>

FIAPF: International federation of film producers associations [online]. Brussel [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.fiapf.org/intfilmfestivals.asp>

Filmový festival v Cannes se poprvé konal před 70 lety. Nebýt Hitlera, uskutečnil by se o sedm let dříve. *Extrastory.cz* [online]. 2016, 19.09. 2016 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://extrastory.cz/filmovy-festival-v-cannes-se-poprve-konal-pred-70-lety.html>

IMDB.com: Awards [online]. 2001 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0994362/awards?ref_=nm_awd

IMDB.com: Awards Gata [online]. 2008 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: http://www.imdb.com/title/tt3861286/awards?ref_=tt_awd

IMDB.com: Awards Ivan Groznyy [online]. 1944 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: http://www.imdb.com/title/tt0037824/awards?ref_=tt_awd

IMDB.com: Awards ja umer v detstve [online]. 2001 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: http://www.imdb.com/title/tt0424576/awards?ref_=tt_awd

IMDB.com: Awards V tumane [online]. 2012 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: http://www.imdb.com/title/tt3861286/awards?ref_=tt_awd

KVIFF.com: 12 [online]. Karlovy Vary, 2007 [cit. 2018-04-12]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/144463-12>

KVIFF.com: Býk [online]. Karlovy Vary, 2000 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4317942-byk/>

KVIFF.com: Hanba [online]. Karlovy Vary, 2014 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/297824-hanba/>

- KVIFF.com: Historie [online]. Karlovy Vary, 1995 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/historie>
- KVIFF.com: Hon na anděla aneb Čtyři lásky básníka a proroka [online]. Karlovy Vary, 2002 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4418038-hon-na-andela-aneb-ctyri-lasky-basnika-a-proroka/>
- KVIFF.com: Jak Vít'a Česnek vezl Ljochu Vrtáka do důchod'áku [online]. Karlovy Vary, 2017 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4823655-jak-vita-cesnek-vezl-ljochu-vrtaka-doduchodaku/>
- KVIFF.com: Jiné nebe [online]. Karlovy Vary, 2010 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/195815-jine-nebe/>
- KVIFF.com: Koktebel [online]. Karlovy Vary, 2003 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/03437-koktebel/>
- KVIFF.com: Leviatan [online]. Karlovy Vary, 2014 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/318566-leviatan/>
- KVIFF.com: Místo na zemi [online]. Karlovy Vary, 2001 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4317949-misto-na-zemi/>
- KVIFF.com: Mučedník [online]. Karlovy Vary, 2016 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/4619734-mucednik/>
- KVIFF.com: Můj nevlastní bratr Frankenstein [online]. Karlovy Vary, 2004 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/04840-muj-nevlastni-bratr-frankenstein/>
- KVIFF.com: Portrét [online]. Karlovy Vary, 2002 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/program/film/03451-portret/>
- KVIFF.com: Profil festivalu [online]. Karlovy Vary, 1995 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.kviff.com/cs/o-festivalu/profil-festivalu>

KVIFF.com: Sestry [online]. Karlovy Vary, 2001 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:
<http://www.kviff.com/cs/program/film/4418245-sestry/>

KVIFF.com: Svatba v tichu [online]. Karlovy Vary, 2003 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:
<http://www.kviff.com/cs/program/film/041114-svatba-v-tichu/>

KVIFF.com: Vymahač [online]. Karlovy Vary, 2016 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:
<http://www.kviff.com/cs/program/film/4620655-vymahac/>

Topzine.cz: Historie filmového festivalu Karlovy Vary. Jak to všechno začalo? [online].
2013, 3.07 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <https://www.topzine.cz/historie-filmoveho-festivalu-karlovy-vary-jak-to-vsechno-zacalo>

6 Resumé

Ruské filmy na Mezinárodních filmových festivalech ve 21. století

Souhrn:

Předmětem bakalářské práce je zpracování účasti ruských filmů na mezinárodních filmových festivalech ve 21. století, se zaměřením na filmové festivaly v Karlových Varech a v Cannes. Bakalářská práce je věnována obecně historii a vzniku zmíněných filmových festivalů a charakterizuje jejich jednotlivé ročníky od roku 2001 do roku 2017. Podrobně jsou popsány ruské filmy, představené a oceněné na těchto dvou filmových festivalech v letech 2001 – 2017.

Russian films at International film festivals in the 21st century.

Summary:

This bachelor thesis aims to describe International Film Festivals in the 21st century and has been organized in the following way. The introductory chapter offers some important insights into the history and development of the Karlovy Vary International Film Festival. Chapter Two begins by introducing the management of the above mentioned film festival. The third chapter seeks to clarify the meaning of International Federation of Film Producers Associations. The final chapter aims to thoroughly characterize the particular years of the Karlovy Vary International Film Festival from 2001 to 2017. Finally, the conclusion briefly describes the Cannes Film Festival, together with the Russian films, which were previewed there.